

Uvodnik

Danijel Devetak

Ne smemo obupati!

Papež je tudi letos v prvi polovici januarja na posebni avdienci sprejel člane diplomatskega zbora, akreditirane pri Svetem sedežu. Na tradicionalnem srečanju, ki je obenem priložnost za izmenjavo novoletnih voščil, ima sveti oče po navadi govor, ki je po mnenju podpisanega eden izmed najbolj zanimivih v celem letu. Ko se Benedikt XVI. obrača na približno 180 diplomatskih zastopnikov z vseh celin, to dela s širino duhovnega pogleda pastirja Cerkve, ki je katoliška, vesoljna, odprta za vse. Pri tem se ozira na to, kar se je zgodilo v zadnjem letu, hkrati pa nakazuje smernice za čas, ki je pred nami.

"Svet je odet v temo tam, kjer človek ne prepozna več svojih vezi s Stvarnikom", zaradi česar postavlja pod vprašaj odnose z drugimi ljudmi in s samim stvarstvom, je 9. januarja povedal in tako tudi sintetiziral svoje nadaljnje misli. Svetovna ekonomska in finančna kriza ni prizadela le družine in podjetja gospodarsko naprednejših držav, temveč je globoko zarezala tudi v družbeno tkivo držav v razvoju. "Ne smemo obupati, temveč moramo odločno in z novo vneto načrtovati pot, ki je pred nami". Kriza nas lahko spodbudi k razmisleku o človeškem obstoju in pomenu etične razsežnosti, "da bi le prišli do novih pravil, ki bi vsem zagotovila pravičnejše in dostojnejše življenje ter možnost razvijati lastne zmogljivosti v prid vse skupnosti". Posebno pozornost je papež izkazal državam severne Afrike in Bližnjega vzhoda, kjer revščina in pogosti nemiri jemljejo mladim upanje v jutrišnji dan; zaželel je, da bi bilo srž prizadevanj vseh institucij in zakonov spoštovanje do osebe. Pred mednarodno skupnostjo je Benedikt XVI. še enkrat poudaril pomembnost vzgoje, ki je "ključnega pomena za vsak rod, saj je od nje odvisen ne le zdrav razvoj posameznikov, temveč tudi prihodnost vse družbe". Glavni cilj vzgoje je voditi mlade do spoznanja stvarnosti in resnice; prva zibelka vzgoje pa je družina, v kateri se vsakdo najprej odpre življenju in svetu. Družina pa "ni preprosta družbena konvencija, temveč temeljna celica vsake družbe". Zato politika, ki tega ne upošteva, ogroža človekovo dostojanstvo in samo prihodnost človeštva. Pomembno vlogo za osebnostni razvoj igrajo tudi vzgojne ustanove, ki naj skrbijo za skladno rast osebnosti, odprto tudi do Presežnega. Nadalje je papež poudaril spoštovanje do stvarstva. Spomnil je na hude naravne katastrofe, ki so v prejšnjem letu prizadele predvsem vzhodne države, in podčrtal, da sta zaščita okolja ter boj proti revščini in klimatskim spremembam pomembni področji za promocijo celostnega človeškega razvoja. "Družina narodov" naj s solidarnostjo in z odgovornostjo razmišlja o trajnostnem razvoju v korist sedanjih in prihodnjih generacij.

Torej: spoštovanje osebe in stvarstva, pravičnost in dostojanstvo, solidarnost in odgovornost, skrb za mlade in vzgoja itd. To so vrednote, do katerih ne more biti ravnodušen noben kristjan. Te "programske smernice" - smo v januarju, mesecu verskega tiska! - na poseben način veljajo za katoliški tisk, ki pa je v tem času v Italiji skupno s t. i. idejnimi časopisi, glasniki manjšinskih skupnosti, strank in zadrug, pod udarom kot še nikdar prej. Tudi mi namreč spadamo med medije, ki zaradi svoje specifičnosti ne prinašajo dobička in ne morejo preživeti izključno po tržni logiki, zato je zanje predvidena zakonska podpora. Drastično krčenje državnih prispevkov, zraven pa še odstop glavnega vladnega sogovornika, podtajnika Malinconica, resno ogrožata preživetje velikega števila časnikov, ki nudijo dragocen delež k medijskemu pluralizmu. Enotni novinarski sindikat FNSI je prejšnji teden naslovil na ministrskega predsednika Montija nujen poziv v pričakovanju na nujen ukrep. Ne smemo obupati!

Tradicija se nadaljuje

Božični koncert ZCPZ v stolnici sv. Justa v Trstu

Foto IG

NARODNI DOM Okrogla miza o predstavnstvu manjšine

Ali je res nastopil čas za odločitve?

Že več let se tudi znotraj slovenske narodne skupnosti v Italiji razvija debata o novi obliki zastopstva, ki naj uživa podporo in predvsem notranjo in zunanjo legitimacijo. Družbenopolitično društvo Edinost je v minuli zakonodajni dobi že vložilo petico Deželnemu svetu, s katero je dejansko v obliki zakonskega osnutka predlagalo "Demokratsko izvoljeno predstavnstvo slovenske narodne skupnosti v Italijanski republiki", pri čemer se sklicuje na določila 16. člena državne

Duško Udovič, Rudi Pavšič, Drago Štoka, Igor Gabrovec, Samo Pahor, Stefano Ukmar, Igor Kocijančič in Marij Čuk (foto IG)

ga zakona 482/1999. Predlog so člani društva

Edinost ponovno predložili novoizvoljenemu Deželnemu svetu. Predlog predvideva izvolitev predstavnstva slovenske jezikovne in narodne manjšine, ki ga sestavljajo Svet slovenske manjšine (33-članski: izvolijo ga pripadniki, ki se opredelijo za Slovence

in vpišejo v poseben volilni seznam ter s tem pridobijo aktivno in pasivno volilno pravico), Predsedstvo sveta slovenske manjšine in trije njegovi pokrajinski odseki. Demokratično izvoljeno zastopstvo naj po načelu "en človek en glas" prispevajo izoblikovati vsi pripadniki slovenske narodne skupnosti v Italiji, ki se odločijo, da hočejo biti obravnavani kot taki.

To je bilo izhodišče tiskovnega sporočila, ki sta ga deželna svetnika Igor Gabrovec (SSk) in Igor Kocijančič (SKP) naslovila medijem lani decembra, s katerim sta izrazila podporo predlogu društva Edinost. V četrtek, 12. januarja, pa je Slovenski klub priredil v konferenčni dvorani Narodnega doma okroglo mizo s predstavniki krovnih organizacij in slovenskimi izvoljenimi predstavniki strank: to je namreč sedanja zasedba t. i. predstavnstva manjšine, ki je nastalo po ključu 2 plus 3. Ob moderatorjih večera Duška Udoviča (odgovornega urednika Primorskega dnevnika) in Marija Čuka (odgovornega urednika slovenske novinarske redakcije deželnega sedeža RAI) so namreč sedeli Igor Gabrovec in Igor Kocijančič, predsednika krovnih organizacij SSO in SKGZ, Drago Štoka in Rudi Pavšič, ter Stefano Ukmar, občinski svetnik DS, ki je zastopal senatorko Tamaro Blažino.

Slovenska skupnost
zbirna stranka Slovencev v Italiji

Preprosto protagonisti!

14. deželni kongres

petek, 27. januarja 2012, ob 17. uri
Devinski grad

sobota, 28. januarja 2012, ob 9.30
Gospodarska zadruga - Bazovica

Kratke

V Vatikanskih muzejih so lani našeli več kot pet milijonov obiskovalcev

Število obiskovalcev Vatikanskih muzejev se je v lanskem letu znatno povečalo. V muzejih so namreč v minulem letu našeli kar 5,1 milijona obiskovalcev, kar je približno 500.000 več kot v letu pred tem, je za dnevnik Osservatore Romano povedal direktor Vatikanskih muzejev Antonio Paolucci.

Muzeji, v sklopu katerih so znamenita Sikstinska kapela z Michelangelovimi freskami in sobane, ki jih je poslikal Rafaelo, so na seznamu najbolj obiskanih muzejev na svetu na zelo visokem mestu. Pred njimi so le še newyorški Metropolitanski muzej s 5,6 milijona obiskovalci (2010/11), Britanski muzej v Londonu s 5,8 milijona obiskovalci (2010) in na prvem mestu pariški muzej Louvre s skoraj 8,5 milijona obiskovalci (2011).

Nagrada slovenskih dnevov knjige za najboljšo kratko zgodbo 2012

Društvo slovenskih pisateljev in revija Sodobnost razpisujeta natečaj za nagrado Slovenskih dnevov knjige za najboljšo kratko zgodbo. Nagrada znaša 1000 evrov in bo podeljena ob izjemni pozornosti medijev v navzočnosti predsednika Republike Slovenije, ministra za kulturo in drugih uglednih gostov na slovesnem odprtju 17. Slovenskih dnevov knjige v Ljubljani. Nagrajeno zgodbo in šest nominiranih besedil bo objavila revija Sodobnost. Poslana besedila bo ocenjevala tričlanska žirija.

Avtorji, ki želijo sodelovati, naj pošljejo s šifro opremljena besedila v treh izvodih najpozneje do 10. marca 2012 na naslov: Društvo slovenskih pisateljev (za nagrado SDK), Tomšičeva 12, 1000 Ljubljana. Besedilo naj v posebni zaprti ovojnici (označeni z isto šifro) priložijo svoje podatke: ime in priimek, naslov, telefonsko številko, lahko tudi elektronski naslov. Zgodba ne sme biti daljša od ene avtorske pole (30.000 znakov s presledki). Vsak avtor sme sodelovati samo z enim besedilom.

Nagrada za najboljši slovenski esej 2012

Revija Sodobnost razpisuje natečaj za najboljši slovenski esej leta 2012. Zmagovalec bo prejel nagrado v znesku 1000 evrov; podeljena bo v navzočnosti najvišjih predstavnikov slovenske kulture in države na slavnostnem odprtju 17. Slovenskih dnevov knjige v Ljubljani. Do šest najboljših esejev (vključno z nagrajenim) bo objavljenih v reviji Sodobnost.

Besedila, ki jih bo ocenjevala tričlanska žirija, je treba poslati v treh izvodih do 10. marca 2012 na naslov: Sodobnost, Suhadolčanova 64, 1000 Ljubljana. Besedila avtorjev, ki ne bodo upoštevali vseh pogojev, bodo izločena.

Pogoji so: a) besedila je treba opremiti s šifro, b) v posebni ovojnic, označeni z isto šifro, je treba priložiti ime, priimek, naslov, telefonsko številko in morebitni elektronski naslov, c) esej naj bo splošno oz. literarne narave; strokovnih esejev z opombami žirija ne bo upoštevala, č) avtorji smejo sodelovati z največ tremi prispevki, ki morajo biti poslani ločeno, d) avtorji ne smejo biti člani uredniškega odbora Sodobnosti, e) eseji ne smejo biti krajši od 20.000 in ne daljši od 40.000 znakov s presledki.

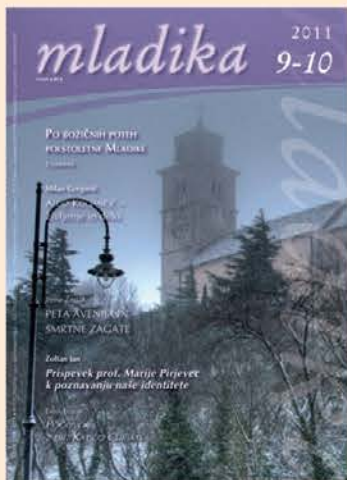
Nagrada vsebuje tudi honorar za objavo eseja. Za objavo predlagani eseji bodo honorirani.

Izšla je Mladika 9-10/2011

Konec decembra je izšla številka 9-10 tržaške revije Mladika, zadnja v letu 2011. Dvojna številka je zelo bogata z gradivom in prinaša tudi posebno prilogo "Predhodniki slovenske osamosvojitve v našem zamejstvu", ki jo je pripravila Knjižnica Dušana Černeteta ob nedavni razstavi v Peterlinovi dvorani

v Trstu. Razstava, ki je nastala ob 20-letnici samostojne Slovenije, je želela biti pričevanje o gibanjih, društvih in osebnostih, ki so v zamejskem prostoru v viharnem povojnem času drzno in vizionarsko delali za samostojno slovensko državo. Uvodno misel k reviji z naslovom "Po božičnih poteh polstoletne Mladike" je napisal Saša Martelanc, ki umetelno prepleta odlomke uvodnikov preteklih božičnih Mladik. V literarni del revije spada novela Anice Zidar "Tanka, mehka, čudovita vezena", ki je bila priporočena na 39. literarnem natečaju revije Mladika, in prvi del romana v nadaljevanjih Irene Žerjal "Peta Avenija in smrtne zagate (ali marmelada newyorških kolačev)". V rubriki Borec za slovensko državo je Primož Sturman objavil pričevanje Martina Breclja o Francu Jezi in njegovi poliedrični naravi. Milan Gregorič pa je avtor zapisa o istrskem duhovniku in literarnem ustvarjalcu Alojzu Kocjančiču.

Zanimiv in obsežen je intervju z argentinsko pravnico slovenskega rodu, rojeno v Buenos Airesu staršem iz politične emigracije, dr. Katico Cukjati: ona je med drugim predsednica Slovenske kulturne akcije, osrednje slovenske kulturne ustanove v Argentini. Zoltan Jan je avtor zapisa "Prispevek prof. Marije Pirjevec k poznavanju naše identitete z vidika literarne zgodovine".

Ob lepem življenjskem jubileju izreka

MARIJU MAVERJU

iskrene čestitke in želje

za nadaljnja uspešna leta

IZVRŠNI ODBOR SSO

Jezik Lingua / Dvojezično otroštvo: Navodila za uporabo

Sad daljnovidnega strateškega projekta

V večjezičnost je bogastvo in vrednota čezmejnega slovensko-italijanskega območja. Tu se nam v okviru EU ponujajo velike razvojne možnosti. Postali bomo zanimiv dejavnik, le če bomo sposobni mejo promostiti, umrežiti naše kulturne, gospodarske in socialne dejavnike. Razlike se lahko pozitivno ovrednotijo in uskladijo ter postanejo velika dodana vrednost. To je glavno izhodišče in obenem cilj strateškega projekta Jezik Lingua, ki so ga v četrtek, 12. januarja, v dvorani Della Torre v Gosposki ulici v Gorici prikazali ob predstavitvi enega izmed njegovih sadov, brezplačnega priročnika za starše z naslovom Dvojezično otroštvo: Navodila za uporabo.

Gre za artikuliran in zahteven projekt, je uvodoma povedal "project manager" Ivo Corva, ki je po pozdravu Silvana Cecottija v imenu Fundacije Carigo uvodoma spregovoril o projektu Jezik Lingua. Projektne aktivnosti so usmerjene v informiranje, vrednotenje kulturne dediščine, izobraževanje, znanstveno raziskovanje in vrsto drugih komplekstarnih aktivnosti, je dejal Corva. Projekt je vreden tri milijone evrov, izvaja ga enajst kvalificiranih partnerjev z obeh strani meje. Za promocijo slovenskega jezika in kulture je v pripravi Multimedijski center v Špetru, v Kopru pa so decembra že odprli center Info-libro za promocijo italijanskega jezika in kulture. Izvajajo različne jezikovne storitve, v pripravi je terminološki slovar pravnega izrazja, na Internetnem portalu www.jezik-lingua.eu, kjer se lahko najdejo številne informacije, deluje spletna jezikovna svetovalnica za slovenski jezik, pripravljajo multimedijski slovar za otroke itd. V programu je tudi več publikacij in prevodov del avtorjev dveh manjših, pa tudi nekaj posvetov in delavnic. Z didaktičnimi dejavnostmi bodo v projekt vključili tudi mlajše sloje prebivalstva, pospeševali izmenjavo in sodelovanje med izobraževalnimi zavodi ter šolami.

Ilustratorica Dunja Jogan je pove-

Susanna Pertot, Ivo Corva, Dunja Jogan

dala, da so ilustracije, za katere je uporabila različne likovne tehnike in materiale, vezane na tekst: v prvem delu so bogatejšje, v drugem pa so bolj enostavne in "duhovite", z utrinki iz vsakdanjega življenja. Avtorica Susanna Pertot je o publikaciji povedala, da sestoji iz dveh delov. V prvem obravnava dvojezično otroštvo, kaj pomeni biti dvojezičen, kako to postati itd. V drugem so nasveti za starše otrok, ki obiskujejo šole s slovenskim učnim jezikom, "čeprav ti lahko veljajo tudi za starše otrok, ki govorijo več jezikov". Na svetu obstaja več kot šest tisoč jezikov, okrog 70% svetovnega prebivalstva govori dva ali celo več jezikov, je ugotovil Unesco leta 2006. Dvojezični govorniki so po mnenju strokovnjakov osebe, ki v vsakdanjem življenju uporabljajo dva ali več jezikov". Na svetu obstaja več kot šest tisoč jezikov, okrog 70% svetovnega prebivalstva govori dva ali celo več jezikov, je ugotovil Unesco leta 2006. Dvojezični govorniki so po mnenju strokovnjakov osebe, ki v vsakdanjem življenju uporabljajo dva ali več jezikov". Na svetu obstaja več kot šest tisoč jezikov, okrog 70% svetovnega prebivalstva govori dva ali celo več jezikov, je ugotovil Unesco leta 2006. Dvojezični govorniki so po mnenju strokovnjakov osebe, ki v vsakdanjem življenju uporabljajo dva ali več jezikov". Na svetu obstaja več kot šest tisoč jezikov, okrog 70% svetovnega prebivalstva govori dva ali celo več jezikov, je ugotovil Unesco leta 2006. Dvojezični govorniki so po mnenju strokovnjakov osebe, ki v vsakdanjem življenju uporabljajo dva ali več jezikov". Na svetu obstaja več kot šest tisoč jezikov, okrog 70% svetovnega prebivalstva govori dva ali celo več jezikov, je ugotovil Unesco leta 2006. Dvojezični govorniki so po mnenju strokovnjakov osebe, ki v vsakdanjem življenju uporabljajo dva ali več jezikov". Na svetu obstaja več kot šest tisoč jezikov, okrog 70% svetovnega prebivalstva govori dva ali celo več jezikov, je ugotovil Unesco leta 2006. Dvojezični govorniki so po mnenju strokovnjakov osebe, ki v vsakdanjem življenju uporabljajo dva ali več jezikov". Na svetu obstaja več kot šest tisoč jezikov, okrog 70% svetovnega prebivalstva govori dva ali celo več jezikov, je ugotovil Unesco leta 2006. Dvojezični govorniki so po mnenju strokovnjakov osebe, ki v vsakdanjem življenju uporabljajo dva ali več jezikov". Na svetu obstaja več kot šest tisoč jezikov, okrog 70% svetovnega prebivalstva govori dva ali celo več jezikov, je ugotovil Unesco leta 2006. Dvojezični govorniki so po mnenju strokovnjakov osebe, ki v vsakdanjem življenju uporabljajo dva ali več jezikov". Na svetu obstaja več kot šest tisoč jezikov, okrog 70% svetovnega prebivalstva govori dva ali celo več jezikov, je ugotovil Unesco leta 2006. Dvojezični govorniki so po mnenju strokovnjakov osebe, ki v vsakdanjem življenju uporabljajo dva ali več jezikov". Na svetu obstaja več kot šest tisoč jezikov, okrog 70% svetovnega prebivalstva govori dva ali celo več jezikov, je ugotovil Unesco leta 2006. Dvojezični govorniki so po mnenju strokovnjakov osebe, ki v vsakdanjem življenju uporabljajo dva ali več jezikov". Na svetu obstaja več kot šest tisoč jezikov, okrog 70% svetovnega prebivalstva govori dva ali celo več jezikov, je ugotovil Unesco leta 2006. Dvojezični govorniki so po mnenju strokovnjakov osebe, ki v vsakdanjem življenju uporabljajo dva ali več jezikov". Na svetu obstaja več kot šest tisoč jezikov, okrog 70% svetovnega prebivalstva govori dva ali celo več jezikov, je ugotovil Unesco leta 2006. Dvojezični govorniki so po mnenju strokovnjakov osebe, ki v vsakdanjem življenju uporabljajo dva ali več jezikov". Na svetu obstaja več kot šest tisoč jezikov, okrog 70% svetovnega prebivalstva govori dva ali celo več jezikov, je ugotovil Unesco leta 2006. Dvojezični govorniki so po mnenju strokovnjakov osebe, ki v vsakdanjem življenju uporabljajo dva ali več jezikov". Na svetu obstaja več kot šest tisoč jezikov, okrog 70% svetovnega prebivalstva govori dva ali celo več jezikov, je ugotovil Unesco leta 2006. Dvojezični govorniki so po mnenju strokovnjakov osebe, ki v vsakdanjem življenju uporabljajo dva ali več jezikov". Na svetu obstaja več kot šest tisoč jezikov, okrog 70% svetovnega prebivalstva govori dva ali celo več jezikov, je ugotovil Unesco leta 2006. Dvojezični govorniki so po mnenju strokovnjakov osebe, ki v vsakdanjem življenju uporabljajo dva ali več jezikov". Na svetu obstaja več kot šest tisoč jezikov, okrog 70% svetovnega prebivalstva govori dva ali celo več jezikov, je ugotovil Unesco leta 2006. Dvojezični govorniki so po mnenju strokovnjakov osebe, ki v vsakdanjem življenju uporabljajo dva ali več jezikov". Na svetu obstaja več kot šest tisoč jezikov, okrog 70% svetovnega prebivalstva govori dva ali celo več jezikov, je ugotovil Unesco leta 2006. Dvojezični govorniki so po mnenju strokovnjakov osebe, ki v vsakdanjem življenju uporabljajo dva ali več jezikov". Na svetu obstaja več kot šest tisoč jezikov, okrog 70% svetovnega prebivalstva govori dva ali celo več jezikov, je ugotovil Unesco leta 2006. Dvojezični govorniki so po mnenju strokovnjakov osebe, ki v vsakdanjem življenju uporabljajo dva ali več jezikov". Na svetu obstaja več kot šest tisoč jezikov, okrog 70% svetovnega prebivalstva govori dva ali celo več jezikov, je ugotovil Unesco leta 2006. Dvojezični govorniki so po mnenju strokovnjakov osebe, ki v vsakdanjem življenju uporabljajo dva ali več jezikov". Na svetu obstaja več kot šest tisoč jezikov, okrog 70% svetovnega prebivalstva govori dva ali celo več jezikov, je ugotovil Unesco leta 2006. Dvojezični govorniki so po mnenju strokovnjakov osebe, ki v vsakdanjem življenju uporabljajo dva ali več jezikov". Na svetu obstaja več kot šest tisoč jezikov, okrog 70% svetovnega prebivalstva govori dva ali celo več jezikov, je ugotovil Unesco leta 2006. Dvojezični govorniki so po mnenju strokovnjakov osebe, ki v vsakdanjem življenju uporabljajo dva ali več jezikov". Na svetu obstaja več kot šest tisoč jezikov, okrog 70% svetovnega prebivalstva govori dva ali celo več jezikov, je ugotovil Unesco leta 2006. Dvojezični govorniki so po mnenju strokovnjakov osebe, ki v vsakdanjem življenju uporabljajo dva ali več jezikov". Na svetu obstaja več kot šest tisoč jezikov, okrog 70% svetovnega prebivalstva govori dva ali celo več jezikov, je ugotovil Unesco leta 2006. Dvojezični govorniki so po mnenju strokovnjakov osebe, ki v vsakdanjem življenju uporabljajo dva ali več jezikov". Na svetu obstaja več kot šest tisoč jezikov, okrog 70% svetovnega prebivalstva govori dva ali celo več jezikov, je ugotovil Unesco leta 2006. Dvojezični govorniki so po mnenju strokovnjakov osebe, ki v vsakdanjem življenju uporabljajo dva ali več jezikov". Na svetu obstaja več kot šest tisoč jezikov, okrog 70% svetovnega prebivalstva govori dva ali celo več jezikov, je ugotovil Unesco leta 2006. Dvojezični govorniki so po mnenju strokovnjakov osebe, ki v vsakdanjem življenju uporabljajo dva ali več jezikov". Na svetu obstaja več kot šest tisoč jezikov, okrog 70% svetovnega prebivalstva govori dva ali celo več jezikov, je ugotovil Unesco leta 2006. Dvojezični govorniki so po mnenju strokovnjakov osebe, ki v vsakdanjem življenju uporabljajo dva ali več jezikov". Na svetu obstaja več kot šest tisoč jezikov, okrog 70% svetovnega prebivalstva govori dva ali celo več jezikov, je ugotovil Unesco leta 2006. Dvojezični govorniki so po mnenju strokovnjakov osebe, ki v vsakdanjem življenju uporabljajo dva ali več jezikov". Na svetu obstaja več kot šest tisoč jezikov, okrog 70% svetovnega prebivalstva govori dva ali celo več jezikov, je ugotovil Unesco leta 2006. Dvojezični govorniki so po mnenju strokovnjakov osebe, ki v vsakdanjem življenju uporabljajo dva ali več jezikov". Na svetu obstaja več kot šest tisoč jezikov, okrog 70% svetovnega prebivalstva govori dva ali celo več jezikov, je ugotovil Unesco leta 2006. Dvojezični govorniki so po mnenju strokovnjakov osebe, ki v vsakdanjem življenju uporabljajo dva ali več jezikov". Na svetu obstaja več kot šest tisoč jezikov, okrog 70% svetovnega prebivalstva govori dva ali celo več jezikov, je ugotovil Unesco leta 2006. Dvojezični govorniki so po mnenju strokovnjakov osebe, ki v vsakdanjem življenju uporabljajo dva ali več jezikov". Na svetu obstaja več kot šest tisoč jezikov, okrog 70% svetovnega prebivalstva govori dva ali celo več jezikov, je ugotovil Unesco leta 2006. Dvojezični govorniki so po mnenju strokovnjakov osebe, ki v vsakdanjem življenju uporabljajo dva ali več jezikov". Na svetu obstaja več kot šest tisoč jezikov, okrog 70% svetovnega prebivalstva govori dva ali celo več jezikov, je ugotovil Unesco leta 2006. Dvojezični govorniki so po mnenju strokovnjakov osebe, ki v vsakdanjem življenju uporabljajo dva ali več jezikov". Na svetu obstaja več kot šest tisoč jezikov, okrog 70% svetovnega prebivalstva govori dva ali celo več jezikov, je ugotovil Unesco leta 2006. Dvojezični govorniki so po mnenju strokovnjakov osebe, ki v vsakdanjem življenju uporabljajo dva ali več jezikov". Na svetu obstaja več kot šest tisoč jezikov, okrog 70% svetovnega prebivalstva govori dva ali celo več jezikov, je ugotovil Unesco leta 2006. Dvojezični govorniki so po mnenju strokovnjakov osebe, ki v vsakdanjem življenju uporabljajo dva ali več jezikov". Na svetu obstaja več kot šest tisoč jezikov, okrog 70% svetovnega prebivalstva govori dva ali celo več jezikov, je ugotovil Unesco leta 2006. Dvojezični govorniki so po mnenju strokovnjakov osebe, ki v vsakdanjem življenju uporabljajo dva ali več jezikov". Na svetu obstaja več kot šest tisoč jezikov, okrog 70% svetovnega prebivalstva govori dva ali celo več jezikov, je ugotovil Unesco leta 2006. Dvojezični govorniki so po mnenju strokovnjakov osebe, ki v vsakdanjem življenju uporabljajo dva ali več jezikov". Na svetu obstaja več kot šest tisoč jezikov, okrog 70% svetovnega prebivalstva govori dva ali celo več jezikov, je ugotovil Unesco leta 2006. Dvojezični govorniki so po mnenju strokovnjakov osebe, ki v vsakdanjem življenju uporabljajo dva ali več jezikov". Na svetu obstaja več kot šest tisoč jezikov, okrog 70% svetovnega prebivalstva govori dva ali celo več jezikov, je ugotovil Unesco leta 2006. Dvojezični govorniki so po mnenju strokovnjakov osebe, ki v vsakdanjem življenju uporabljajo dva ali več jezikov". Na svetu obstaja več kot šest tisoč jezikov, okrog 70% svetovnega prebivalstva govori dva ali celo več jezikov, je ugotovil Unesco leta 2006. Dvojezični govorniki so po mnenju strokovnjakov osebe, ki v vsakdanjem življenju uporabljajo dva ali več jezikov". Na svetu obstaja več kot šest tisoč jezikov, okrog 70% svetovnega prebivalstva govori dva ali celo več jezikov, je ugotovil Unesco leta 2006. Dvojezični govorniki so po mnenju strokovnjakov osebe, ki v vsakdanjem življenju uporabljajo dva ali več jezikov". Na svetu obstaja več kot šest tisoč jezikov, okrog 70% svetovnega prebivalstva govori dva ali celo več jezikov, je ugotovil Unesco leta 2006. Dvojezični govorniki so po mnenju strokovnjakov osebe, ki v vsakdanjem življenju uporabljajo dva ali več jezikov". Na svetu obstaja več kot šest tisoč jezikov, okrog 70% svetovnega prebivalstva govori dva ali celo več jezikov, je ugotovil Unesco leta 2006. Dvojezični govorniki so po mnenju strokovnjakov osebe, ki v vsakdanjem življenju uporabljajo dva ali več jezikov". Na svetu obstaja več kot šest tisoč jezikov, okrog 70% svetovnega prebivalstva govori dva ali celo več jezikov, je ugotovil Unesco leta 2006. Dvojezični govorniki so po mnenju strokovnjakov osebe, ki v vsakdanjem življenju uporabljajo dva ali več jezikov". Na svetu obstaja več kot šest tisoč jezikov, okrog 70% svetovnega prebivalstva govori dva ali celo več jezikov, je ugotovil Unesco leta 2006. Dvojezični govorniki so po mnenju strokovnjakov osebe, ki v vsakdanjem življenju uporabljajo dva ali več jezikov". Na svetu obstaja več kot šest tisoč jezikov, okrog 70% svetovnega prebivalstva govori dva ali celo več jezikov, je ugotovil Unesco leta 2006. Dvojezični govorniki so po mnenju strokovnjakov osebe, ki v vsakdanjem življenju uporabljajo dva ali več jezikov". Na svetu obstaja več kot šest tisoč jezikov, okrog 70% svetovnega prebivalstva govori dva ali celo več jezikov, je ugotovil Unesco leta 2006. Dvojezični govorniki so po mnenju strokovnjakov osebe, ki v vsakdanjem življenju uporabljajo dva ali več jezikov". Na svetu obstaja več kot šest tisoč jezikov, okrog 70% svetovnega prebivalstva govori dva ali celo več jezikov, je ugotovil Unesco leta 2006. Dvojezični govorniki so po mnenju strokovnjakov osebe, ki v vsakdanjem življenju uporabljajo dva ali več jezikov". Na svetu obstaja več kot šest tisoč jezikov, okrog 70% svetovnega prebivalstva govori dva ali celo več jezikov, je ugotovil Unesco leta 2006. Dvojezični govorniki so po mnenju strokovnjakov osebe, ki v vsakdanjem življenju uporabljajo dva ali več jezikov". Na svetu obstaja več kot šest tisoč jezikov, okrog 70% svetovnega prebivalstva govori dva ali celo več jezikov, je ugotovil Unesco leta 2006. Dvojezični govorniki so po mnenju strokovnjakov osebe, ki v vsakdanjem življenju uporabljajo dva ali več jezikov". Na svetu obstaja več kot šest tisoč jezikov, okrog 70% svetovnega prebivalstva govori dva ali celo več jezikov, je ugotovil Unesco leta 2006. Dvojezični govorniki so po mnenju strokovnjakov osebe, ki v vsakdanjem življenju uporabljajo dva ali več jezikov". Na svetu obstaja več kot šest tisoč jezikov, okrog 70% svetovnega prebivalstva govori dva ali celo več jezikov, je ugotovil Unesco leta 2006. Dvojezični govorniki so po mnenju strokovnjakov osebe, ki v vsakdanjem življenju uporabljajo dva ali več jezikov". Na svetu obstaja več kot šest tisoč jezikov, okrog 70% svetovnega prebivalstva govori dva ali celo več jezikov, je ugotovil Unesco leta 2006. Dvojezični govorniki so po mnenju strokovnjakov osebe, ki v vsakdanjem življenju uporabljajo dva ali več jezikov". Na svetu obstaja več kot šest tisoč jezikov, okrog 70% svetovnega prebivalstva govori dva ali celo več jezikov, je ugotovil Unesco leta 2006. Dvojezični govorniki so po mnenju strokovnjakov osebe, ki v vsakdanjem življenju uporabljajo dva ali več jezikov". Na svetu obstaja več kot šest tisoč jezikov, okrog 70% svetovnega prebivalstva govori dva ali celo več jezikov, je ugotovil Unesco leta 2006. Dvojezični govorniki so po mnenju strokovnjakov osebe, ki v vsakdanjem življenju uporabljajo dva ali več jezikov". Na svetu obstaja več kot šest tisoč jezikov, okrog 70% svetovnega prebivalstva govori dva ali celo več jezikov, je ugotovil Unesco leta 2006. Dvojezični govorniki so po mnenju strokovnjakov osebe, ki v vsakdanjem življenju uporabljajo dva ali več jezikov". Na svetu obstaja več kot šest tisoč jezikov, okrog 70% svetovnega prebivalstva govori dva ali celo več jezikov, je ugotovil Unesco leta 2006. Dvojezični govorniki so po mnenju strokovnjakov osebe, ki v vsakdanjem življenju uporabljajo dva ali več jezikov". Na svetu obstaja več kot šest tisoč jezikov, okrog 70% svetovnega prebivalstva govori dva ali celo več jezikov, je ugotovil Unesco leta 2006. Dvojezični govorniki so po mnenju strokovnjakov osebe, ki v vsakdanjem življenju uporabljajo dva ali več jezikov". Na svetu obstaja več kot šest tisoč jezikov, okrog 70% svetovnega prebivalstva govori dva ali celo več jezikov, je ugotovil Unesco leta 2006. Dvojezični govorniki so po mnenju strokovnjakov osebe, ki v vsakdanjem življenju uporabljajo dva ali več jezikov". Na svetu obstaja več kot šest tisoč jezikov, okrog 70% svetovnega prebivalstva govori dva ali celo več jezikov, je ugotovil Unesco leta 2006. Dvojezični govorniki so po mnenju strokovnjakov osebe, ki v vsakdanjem življenju uporabljajo dva ali več jezikov". Na svetu obstaja več kot šest tisoč jezikov, okrog 70% svetovnega prebivalstva govori dva ali celo več jezikov, je ugotovil Unesco leta 2006. Dvojezični govorniki so po mnenju strokovnjakov osebe, ki v vsakdanjem življenju uporabljajo dva ali več jezikov". Na svetu obstaja več kot šest tisoč jezikov, okrog 70% svetovnega prebivalstva govori dva ali celo več jezikov, je ugotovil Unesco leta 2006. Dvojezični govorniki so po mnenju strokovnjakov osebe, ki v vsakdanjem življenju uporabljajo dva ali več jezikov". Na svetu obstaja več kot šest tisoč jezikov, okrog 70% svetovnega prebivalstva govori dva ali celo več jezikov, je ugotovil Unesco leta 2006. Dvojezični govorniki so po mnenju strokovnjakov osebe, ki v vsakdanjem življenju uporabljajo dva ali več jezikov". Na svetu obstaja več kot šest tisoč jezikov, okrog 70% svetovnega prebivalstva govori dva ali celo več jezikov, je ugotovil Unesco leta 2006. Dvojezični govorniki so po mnenju strokovnjakov osebe, ki v vsakdanjem življenju uporabljajo dva ali več jezikov". Na svetu obstaja več kot šest tisoč jezikov, okrog 70% svetovnega prebivalstva govori dva ali celo več jezikov, je ugotovil Unesco leta 2006. Dvojezični govorniki so po mnenju strokovnjakov osebe, ki v vsakdanjem življenju uporabljajo dva ali več jezikov". Na svetu obstaja več kot šest tisoč jezikov, okrog 70% svetovnega prebivalstva govori dva ali celo več jezikov, je ugotovil Unesco leta 2006. Dvojezični govorniki so po mnenju strokovnjakov osebe, ki v vsakdanjem življenju uporabljajo dva ali več jezikov". Na svetu obstaja več kot šest tisoč jezikov, okrog 70% svetovnega prebivalstva govori dva ali celo več jezikov, je ugotovil Unesco leta 2006. Dvojezični govorniki so po mnenju strokovnjakov osebe, ki v vsakdanjem življenju uporabljajo dva ali več jezikov". Na svetu obstaja več kot šest tisoč jezikov, okrog 70% svetovnega prebivalstva govori dva ali celo več jezikov, je ugotovil Unesco leta 2006. Dvojezični govorniki so po mnenju strokovnjakov osebe, ki v vsakdanjem življenju uporabljajo dva ali več jezikov". Na svetu obstaja več kot šest tisoč jezikov, okrog 70% svetovnega prebivalstva govori dva ali celo več jezikov, je ugotovil Unesco leta 2006. Dvojezični govorniki so po mnenju strokovnjakov osebe, ki v vsakdanjem življenju uporabljajo dva ali več jezikov". Na svetu obstaja več kot šest tisoč jezikov, okrog 70% svetovnega prebivalstva govori dva ali celo več jezikov, je ugotovil Unesco leta 2006. Dvojezični govorniki so po mnenju strokovnjakov osebe, ki v vsakdanjem življenju uporabljajo dva ali več jezikov". Na svetu obstaja več kot šest tisoč jezikov, okrog 70% svetovnega prebivalstva govori dva ali celo več jezikov, je ugotovil Unesco leta 2006. Dvojezični govorniki so po mnenju strokovnjakov osebe, ki v vsakdanjem življenju uporabljajo dva ali več jezikov". Na svetu obstaja več kot šest tisoč jezikov, okrog 70% svetovnega prebivalstva govori dva ali celo več jezikov, je ugotovil Unesco leta 2006. Dvojezični govorniki so po mnenju strokovnjakov osebe, ki v vsakdanjem življenju uporabljajo dva ali več jezikov". Na svetu obstaja več kot šest tisoč jezikov, okrog 70% svetovnega prebivalstva govori dva ali celo več jezikov, je ugotovil Unesco leta 2006. Dvojezični govorniki so po mnenju strokovnjakov osebe, ki v vsakdanjem življenju uporabljajo dva ali več jezikov". Na svetu obstaja več kot šest tisoč jezikov, okrog 70% svetovnega prebivalstva govori dva ali celo več jezikov, je ugotovil Unesco leta 2006. Dvojezični govorniki so po mnenju strokovnjakov osebe, ki v vsakdanjem življenju uporabljajo dva ali več jezikov". Na svetu obstaja več kot šest tisoč jezikov, okrog 70% svetovnega prebivalstva govori dva ali celo več jezikov, je ugotovil Unesco leta 2006. Dvojezični govorniki so po mnenju strokovnjakov osebe, ki v vsakdanjem življenju uporabljajo dva ali več jezikov". Na svetu obstaja več kot šest tisoč jezikov, okrog 70% svetovnega prebivalstva govori dva ali celo več jezikov, je ugotovil Unesco leta 2006. Dvojezični govorniki so po mnenju strokovnjakov osebe, ki v vsakdanjem življenju uporabljajo dva ali več jezikov". Na svetu obstaja več kot šest tisoč jezikov, okrog 70% svetovnega prebivalstva govori dva ali celo več jezikov, je ugotovil Unesco leta 2006. Dvojezični govorniki so po mnenju strokovnjakov osebe, ki v vsakdanjem življenju uporabljajo dva ali več jezikov". Na svetu obstaja več kot šest tisoč jezikov, okrog 70% svetovnega prebivalstva govori dva ali celo več jezikov, je ugotovil Unesco leta 2006. Dvojezični govorniki so po mnenju strokovnjakov osebe, ki v vsakdanjem življenju uporabljajo dva ali več jezikov". Na svetu obstaja več kot šest tisoč jezikov, okrog 70% svetovnega prebivalstva govori dva ali celo več jezikov, je ugotovil Unesco leta 2006. Dvojezični govorniki so po mnenju strokovnjakov osebe, ki v vsakdanjem življenju uporabljajo dva ali več jezikov". Na svetu obstaja več kot šest tisoč jezikov, okrog 70% svetovnega prebivalstva govori dva ali celo več jezikov, je ugotovil Unesco leta 2006. Dvojezični govorniki so po mnenju strokovnjakov osebe, ki v vsakdanjem življenju uporabljajo dva ali več jezikov". Na svetu obstaja več kot šest tisoč jezikov, okrog 70% svetovnega prebivalstva govori dva ali celo več jezikov, je ugotovil Unesco leta 2006. Dvojezični govorniki so po mnenju strokovnjakov osebe, ki v vsakdanjem življenju uporabljajo dva ali več jezikov". Na svetu obstaja več kot šest tisoč jezikov, okrog 70% svetovnega prebivalstva govori dva ali celo več jezikov, je ugotovil Unesco leta 2006. Dvojezični govorniki so po mnenju strokovnjakov osebe, ki v vsakdanjem življenju uporabljajo dva ali več jezikov". Na svetu obstaja več kot šest tisoč jezikov, okrog 70% svetovnega prebivalstva govori dva ali celo več jezikov, je ugotovil Unesco leta 2006. Dvojezični govorniki so po mnenju strokovnjakov osebe, ki v vsakdanjem življenju uporabljajo dva ali več jezikov". Na svetu obstaja več kot šest tisoč jezikov, okrog 70% svetovnega prebivalstva govori dva ali celo več jezikov, je ugotovil Unesco leta 2006. Dvojezični govorniki so po mnenju strokovnjakov osebe, ki v vsakdanjem življenju uporabljajo dva ali več jezikov". Na svetu obstaja več kot šest tisoč jezikov, okrog 70% svetovnega prebivalstva govori dva ali celo več jezikov, je ugotovil Unesco leta 2006. Dvojezični govorniki so po mnenju strokovnjakov osebe, ki v vsakdanjem življenju uporabljajo dva ali več jezikov". Na svetu obstaja več kot šest tisoč jezikov, okrog 70% svetovnega prebivalstva govori dva ali celo več jezikov, je ugotovil Unesco leta 2006. Dvojezični govorniki so po mnenju strokovnjakov osebe, ki v vsakdanjem življenju uporabljajo dva ali več jezikov". Na svetu obstaja več kot šest tisoč jezikov, okrog 70% svetovnega prebivalstva govori dva ali celo več jezikov, je ugotovil Unesco leta 2006. Dvojezični govorniki so po mnenju strokovnjakov osebe, ki v vsakdanjem življenju uporabljajo dva ali več jezikov". Na svetu obstaja več kot šest tisoč jezikov, okrog 70% svetovnega prebivalstva govori dva ali celo več jezikov, je ugotovil Unesco leta 2006. Dvojezični govorniki so po mnenju strokovnjakov osebe, ki v vsakdanjem življenju uporabljajo dva ali več jezikov". Na svetu obstaja več kot šest tisoč jezikov, okrog 70% svetovnega prebivalstva govori dva ali celo več jezikov, je ugotovil Unesco leta 2006. Dvojezični govorniki so po mnenju strokovnjakov osebe, ki v vsakdanjem življenju uporabljajo dva ali več jezikov". Na svetu obstaja več kot šest tisoč jezikov, okrog 70% svetovnega prebivalstva govori dva ali celo več jezikov, je ugotovil Unesco leta 2006. Dvojezični govorniki so po mnenju strokovnjakov osebe, ki v vsakdanjem življenju uporabljajo dva ali več jezikov". Na svetu obstaja več kot šest tisoč jezikov, okrog 70% svetovnega prebivalstva govori dva ali celo več jezikov, je ugotovil Unesco leta 2006. Dvojezični govorniki so po mnenju strokovnjakov osebe, ki v vsakdanjem življenju uporabljajo dva ali več jezikov". Na svetu obstaja več kot šest tisoč jezikov, okrog 70% svetovnega prebivalstva govori dva ali celo več jezikov, je ugotovil Unesco leta 2006. Dvojezični govorniki so po mnenju strokovnjakov osebe, ki v vsakdanjem življenju uporabljajo dva ali več jezikov". Na svetu obstaja več kot šest tisoč jezikov, okrog 70% svetovnega prebivalstva govori dva ali celo več jezikov, je ugotovil Unesco leta 2006. Dvojezični govorniki so po mnenju strokovnjakov osebe, ki v vsakdanjem življenju uporabljajo dva ali več jezikov". Na svetu obstaja več kot šest tisoč jezikov, okrog 70% svetovnega prebivalstva govori dva ali celo več jezikov, je ugotovil Unesco leta 2006. Dvojezični govorniki so po mnenju strokovnjakov osebe, ki v vsakdanjem življenju uporabljajo dva ali več jezikov". Na svetu obstaja več kot šest tisoč jezikov, okrog 70% svetovnega prebivalstva govori dva ali celo več jezikov, je ugotovil Unesco leta 2006. Dvojezični govorniki so po mnenju strokovnjakov osebe, ki v vsakdanjem življenju uporabljajo dva ali več jezikov". Na svetu obstaja več kot šest tisoč jezikov, okrog 70% svetovnega prebivalstva govori dva ali celo več jezikov, je ugotovil Unesco leta 2006. Dvojezični govorniki so po mnenju strokovnjakov osebe, ki v vsakdanjem življenju uporabljajo dva ali več jezikov". Na svetu obstaja več kot šest tisoč jezikov, okrog 70% svetovnega prebivalstva govori dva ali celo več jezikov, je ugotovil Unesco leta 2006. Dvojezični govorniki so po mnenju strokovnjakov ose

Kratke

Pričevanja o Angeli Vode

V ponedeljek, 23. januarja, bo redni večer Društva slovenskih izobražencev v Trstu namenjen ogledu dokumentarnega filma Odkrivanje Skritega spomina Angele Vode ter razgovoru z avtoricama scenarija Alenko Puhar in Majo Weiss, ki je film tudi režirala.

Dokumentarec, ki je nastal v produkciji TV Slovenija in je doživel premiero 12. decembra v Ljubljani, je nastajal od leta 2007, vzporedno z igranim filmom Skriti spomin Angele Vode, ki ga je Weissova posnela leta 2009 po scenariju, ki ga je napisala skupno z Alenko Puhar in Ano Lasič.

Avtorici sta intervjuvali vrsto prijateljev in znancev javne delavke, pisateljice in večkratne politične preganjanke Angele Vode (1892-1985). Trinajst pomenljivih pričevanj o protagonistki in njenem težkem času sta vgradili v dokumentarec.

Gre za tretje pomembno dejanje v prizadevanju Alenke Puhar, da bi ovrednotila lik in delo pozabljenke Angele Vode. Že leta 2004 je pod naslovom Skriti spomin objavila njene iskrene in kritične spomine, ki jih je pisala skrivaj v letih 1960-70 in so ostali v rokopisu. Gre za zgodbo predvojne komunistke in feministke, publicistke in aktivistke Osvobodilne fronte, ki je svoj idealizem in premočrnost drago plačala. Iz partije so jo izključili, ker je leta 1939 obsodila pakt Hitler - Stalin, med vojno so jo Italijani zaprli. Nemci pa poslali v koncentracijsko taborišče Ravensbrück. Njene povojne kritične ocene totalitarne sistema so jo leta 1947 spravile med obsojence na montiranem Nagodetovem procesu. Do leta 1953 je životala po zaporih, na prisilnem delu, v samici. Skoraj do smrti je potem v Ljubljani živela kot "ne-oseba".

Knjigo sta v Društvu slovenskih izobražencev jeseni 2004 predstavila Alenka Puhar in zadnji živi obsojenec na Nagodetovem procesu prof. Ljubo Sirc, ki tudi v dokumentarcu, ki bo na sporedu v ponedeljek, nastopa kot pričevalec.

Prvi italijanski župnik na Katinari

Kanoniku Koscu, ki je bil Ukmarju za zgled, Leilerju, ki je povabil k Sveti Trojici v tridesetih letih Toneta Kralja in je bil ustreljen v Ljubljani, Piščancu, ki je pretrpel Dachau, pesniku Miklavcu in

Žužku je nasledil nov župnik, Tržaški škof, nadškof Giampaolo Crepaldi, je takoj po Žužkovi smrti pred meseci imenoval mladega patra Gina Masiera in patra Ivana Ropreta za župnika na Katinari. Masiero je župnik moderator. Je pa tudi Ropretov

redovni predstojnik v bližnji italijanski župniji sv. Marka na Reški cesti, ki jo upravljajo zakramentinci. Na začetku leta je tako nadškof tudi javno umestil Masiera. Cerkev na Katinari je bila ob bogati slovesnosti nabito polna kot še nikoli z verniki italijanske narodnosti, ki so z velikim navdušenjem pozdravili tržaškega škofa in novega italijanskega župnika, ki prihaja iz sosednje fare. Ob koncu meseca, na zadnji nedeljo januarja bo msgr. Crepaldi javno umestil za župnika tudi patra Ivana Ropreta. Dobro bi bilo, da bi tudi Slovenci iz Lonjerja, s Katinare in iz Rovt pa s celotnega območja, ki zajema tudi osnovno in srednjo šolo na Katinari, pokazali zavzetost za ohranjanje skupnosti. Slovenska šola na Katinari ima 220 let tradicije! Morda bi morali pokazati vsaj nekoliko skrbi za utrditev razmajanega ravnovesja po hudih valovih, ki se že desetletja zaganjajo v našo skupnost. Gradnja ogromnih stanovanjskih "falansterjev" na Melari, bolnišnice na Katinari, prepletanje velikih cestnih povezav na območjih, kjer se je pred manj kot pol stoletja še vila procesija na Telovo, ustanovljene so bile tudi nove župnije: Sveta Trojica pa je še ostala domača. Občestvo je ostalo zvesto, čeravno je usihala prisotnost ob staranju prebivalstva in odsotnosti mladih, dvema šolama navkljub. Cerkveni pevski zbor redno in s požrtvovalnostjo vadi. Občestvo se je že lepo navezalo na patra Ropreta in ga zelo podpira. Valovi pa se utegnejo zgrniti tudi na Sveto Trojico, kljub nekaterim pozitivnim znakom. Med temi je gotovo ubijena zavzetost mladih s tega območja. Tako je zbor Tončka Čok pod vodstvom Manuela Purgerja imel v objemu Kraljevih slik tudi letos res edinstven božični kocert. Odpravimo malodušje ob evangeljski budnosti in pripravljenosti! Nadškof Crepaldi bo pri slovenskih vernikih na Katinari v nedeljo, 29. januarja, ob 9. uri.

Hospice Adria Onlus / Kako naj se soočamo z izgubo drage osebe?

Hospice Adria Onlus v sodelovanju s CSV-Centro servizi volontariato FVG (Centrom za prostovoljne dejavnosti FJK) prireja v petek, 20. januarja, ob 17. uri, v prostorih CSV - Centroservizi Volontariato, ki so v Galleriji Fenice, 2 (3. nadstropje), predavanje, namenjeno mladim, z naslovom Kako naj se soočamo z izgubo drage osebe? Predavanje bo namreč potekalo v sklopu workshopa o žalovanju, na prvem srečanju bo predavala mlada psihologinja in psihoterapevtka dr. Marzia Rucli.

Združenje Hospice Adria Onlus že vrsto let spremlja bolnike v zdravstvenih ustanovah in na domovih. Med nalogami prostovoljcev Združenja je tudi skrb za psihološko pomoč pri žalovanju. Prav zato je še kako pomembna finančna pomoč, ki ga Center za prostovoljne dejavnosti FJK ponuja Združenju Hospice Adria Onlus: na podlagi te podpore lahko prostovoljna ustanova prireja predavanja, ki zadevajo na primer pomoč za premostitev žalovanja, pa tudi seminarje, konference in skupinsko delo s psihologom.

Na tej podlagi je tako stekel letošnji projekt, ki predvideva predvsem sodelovanje z mladimi oziroma šolsko mladino. Smrt družinskega člana, a tudi prijatelja ali včasih celo sošolca, lahko doleti marsikaterega mladega človeka. Namen načrta je namreč nuditi šolskemu okolju možnost, da načne tematiko, ki nam ga mediji žal še prevečkrat brutalno in neusmiljeno vsiljujejo.

S 1. strani

Ali je res...

S ooblikovalci debatnega večera so poskušali številnim poslušalcem predstaviti svoja stališča glede predloga, ki ga je v Narodnem domu zagovarjal sam predsednik družbenopolitičnega društva Edinost prof. Samo Pahor. Predlog o predstavništvu lahko po njegovem mnenju reši manjšino prihodnjih zagat, v katere bi jo lahko spravila dvoletna politika italijanske države. Šlo bi za izoblikovanje posebnega organa posvetovalne narave, ki bi po načelu 'o Slovencih naj odločajo Slovenci' določalo strateške prioritete slovenske narodne skupnosti: "Tovrstno zastopstvo ne bi nikakor nadomestilo vloge, ki jo danes imajo znotraj manjšine krovnih organizacij in politične stranke", je pojasnil prof. Pahor. Gabrovce je bil v svojem razmišljanju pre-

pričan, da je v manjšini dozorela želja po takem organu, ki ga je svojčas sredi 90. let že predlagala SSK. "Naši ljudje zahtevajo, da nekdo odloča", je dejal. Njegov kolega na deželi Igor Kocijančič je kot pogoj za suvereno delovanje organa navedel široko podporo in spoštovanje določenih pravil. Predsednik SKGZ Rudi Pavšič je povedal, da je njegova stran bila vedno pripravljena sodelovati

"pri vseh pobudah, ki bi racionalno rešile vprašanje manjšinske zastopnosti". V letih je SKGZ predlagala marsikatero tovrstno varianto (na primer Zvezo Slovencev), ki pa je naletela na odpor. "Najbrž so bili nasprotniki naših pobud mnenja, da bi se v takem organu znašli v manjšini", je bil sarkastičen Pavšič. Predsednik Sveta slovenskih organizacij Drago Štoka je prisotnost številnega občinstva ocenil

Foto IG

za jasn pokazatelj tega, da ta tema zelo zanima pripadnike slovenske narodne skupnosti v Italiji. Štoka je izhajal iz političnega delovanja nekdanjega poslanca Engelberta Besednjaka in razmišljal o nesmiselnosti politične razpršenosti manjšincev: po istem ključu je zato ocenil centripetalne težnje k enotnosti, ki ga ima predlog društva Edinost. Po mnenju predsednika Štoker je to peticiji

pomembni zlasti člani, ki zadevajo sestavo skupščine in izvršni odbor: "Nastanek našega skupnega predstavništva pa bo mogoče le v primeru, da bodo naša soočanja potekala v umirjenem slogu, kot to počenjamo nočjo". Dokaj hladen do predloga društva Edinost je bil predstavnik DS Stefano Ukmar. Razmišljal je namreč o tem, da se je nekdanji koncept manjšine v sosedstvu družbenih faktorjev (asimilacija, deasimilacija, mešani zakoni itd.) v

zadnjih desetletjih močno spremenil in razširil. Novo telo bi potemtakem delilo pripadnike v dve kategoriji: "Na Slovence, ki so vpisani v seznam, in na Slovence, ki se vanj niso prijavili". Zaskrbljeno je ob enem ocenilo, ki bi dodatno bremenilo že itak skopa finančna sredstva, namenjena manjšini: ta mora zato svojo strukturalnost poenostaviti, ne pa je še bolj zakomplicirati.

Gabrovce je v sklepnem delu okrogle mize še enkrat poudaril, da gre zgolj za predlog, za osnutek, ki naj v sočanju znotraj manjšine dobi dokončno podobo: "V tem letu, pred volilno kampanjo, bova s kolego Kocijančičem ta izhodišni predlog dopolnjevala na podlagi pogovorov z ostalimi manjšinskimi osebki". V upanju, da bo pripadnik manjšine v prihodnji zakonodajni dobi imel dovršen dokument za zakonski predlog.

DSI Gost je bil Robert Louvin
O prihodnosti evropskih manjšin

K ako se spopada naša slovenska manjšina z vsakdanjimi težavami in kako se poslužujemo svojih pravic? Smo se že kdaj primerjali z drugimi manjšinami? Na primer, koliko vemo o manjšini v Dolini Aoste? Na ta in druga vprašanja je v Društvu slovenskih izobražencev na prvi letošnji ponedeljkov večer odgovorjal Robert Louvin, ugleden javni delavec iz Doline Aoste. Z odvetnikom, doktorjem ustavnega prava, univerzitetnim profesorjem primerjalnega javnega prava in politikom, ki je prisotnim približal problematiko manjšin v Italiji in Evropi, se je pogovarjal Ivo Jevnikar. Tako se je Louvin, ki se ukvarja s pravicami svoje in drugih manjšinskih skupnosti v frankofonskem svetu že od mladih let, naj-

prej poglobil v realnost manjšine v Dolini Aoste. Sam je mnenja, da se na časopisnih straneh pojavljajo samo novice o nesrečah v gorah ali morebitnih težavah, ne pa o vsakdanjem življenju tega legega kraja. "Smo hiperzavarova-

Foto Kroma

na manjšina z zakonskega vidika. Imamo svoje šolske in kulturne institucije".

Po njegovi oceni se je najbolj ohranilo narečje, francoski jezik pa je utrpel največ škode, ker je Dolino Aoste zajel velik val priseljavanja. Danes sestavlja avtohtona valdostanska manjšina manj kot polovico prebivalcev. Francosko govoreča skupnost v avtonomni deželi Doline Aoste šteje 125 tisoč prebivalcev in se je zelo postarala. Vsako leto se tja priseli tisoč novih prebivalcev, zato manjšina išče neko novo ravnotežje. Stranka Union Valdôtain je gibanje, ki je povezovalo laične, katoliške in napredne tokove. Od nekdanje predstavnice del prebivalstva, dokler ni leta 2003 postala večinska stranka, ki je v sebi združevala različne poglede, a s skupnim ciljem načrtovanja in delovanja. Moč se je še stopnjevala z avtonomijo in finančnim prispevkom.

Robert Louvin je politik, ki je začel v mladinskem gibanju Jeunesse Valdôtain, nato pa se angažiral v stranki Union Valdôtai-

ne. Tri mandate je bil deželni svetovalec, odbornik za šolstvo in predsednik deželnega sveta. Leta 2005 je zaradi hudih razhajanj v stranki s somišljeniki zapustil Union Valdôtain in ustanovil novo avtonomistično gibanje z imenom ALPE. To je kratica za avtonomijo, svobodo, sodelovanje in ekologijo. Tokratni govornik je podčrtal pomen jezika, ki se v njegovi deželi povezuje tudi z ekologijo; avtonomija pa se veže na varovanje jezikovne posebnosti. V občinskem svetu je zastopal to gibanje tri leta, od l. 2008 pa je postal ponovno deželni svetovalec.

Govornik v Peterlinovi dvorani je prisotnim ob koncu večera razgalil svoje prepričanje o treh novih silah, ki se krepijo in želijo spremeniti podobo Evrope: to so škotska, flamska in katalonska manjšina. Poslušalci so z veseljem razpravljali z Louvinom še o narečjih, dvojezičnih šolah, ki imajo različen princip in razpored ur od naših, o odnosih s Francijo in še bi lahko naštevali.

Šin

NARODNI DOM Prireditev Primorci beremo
Gost Miha Mazzini prvič v Trstu

S cenarist, režiser, pisatelj, kolumnist, računalničar, prejemnik številnih slovenskih in mednarodnih nagrad Miha Mazzini je bil pretekli četrtek slavnostni gost končne prireditve Primorci beremo, ki je bila v Narodnem domu.

Projekt je letos potekal v desetih primorskih knjižnicah, in sicer v sežanski, tolminski, izolski, novogoriški, piranski, bistrski, koprski, idrijski, ajdovski in tržaški. Kdor je pristopil k sodelovanju, je v obdobju od 9. junija do 20. novembra letos izbral iz seznama knjig slovenskih avtorjev najmanj pet prozinskih del in eno pesniško zbirko ter jih prebral in za vsako izpolnil bralno znamenje z mnenjem in oceno knjige. Ksenija Majovski, ki je poleg Gabrijele Caharija zaposlena kot

knjižničarka Narodne in študijske knjižnice, je prisotne tople pozdravila in uvedla večer s predstavljivo letošnjega gosta: "Lani smo gostili novinarja, letos pa smo se odločili za sodobnega slovenskega pisatelja, ki prvič nastopa v Trstu, kot nekoč Ivan Cankar". Nato je besedo prevzel absolvent slovenistike Martin Lisiach, ki je vodil pogovor s pisateljem Mazzinijem in dejal, da ga je pravzaprav težko opredeliti. Sam Mazzini se je o sebi tako izrazil: "V principu sem pripovedovalec zgodb". Poleg tega je o svojih koreninah razkril, da je njegova stara mama bila poročena z Italijanom, in sicer z vnukom slavnega Mazzinija.

Pisatelj je odraščal na Jesenicah, v tedanji Jugoslaviji. Na vprašanje, kako je tedaj doživel rodno

državo, je odgovoril, da je kot otrok imel toliko težav v ožji okolici, da drugih sploh ni opazil. Jugoslavija je bila takrat mešanica vseh narodov, Jesenice pa so imele glavno ulico, korzo, po katerem so se vsi sprehajali. "Ko sem potem odšel študirat v Ljubljano, sem se čudil, ker tam sploh ni bilo ljudi, ki bi se sprehajali, Ljubljana je bila dobesedno prazna". Kot otrok se je opisal za zelo naivnega, saj je z veseljem napisal prvo zgodbo za honorar. Ko pa je prejel nakazilo, se je zavedel, da od tega ne bo živel. Tako se je zadnji trenutek odločil za študij računalništva. "To je bila zelo dobra odločitev, ker mi je omogočila samostojnost. Še bolj pa sem vesel, ker nisem odvisen od državnega denarja".

Po Mazzinijevem mnenju se pisatelj ne smeje strinjati s kritiki, saj človeški možgani ne prenesejo realnosti, ker je "zelo nevarna zadeva". Tako se tudi junaki, ki nastopajo v Mazzinijevih delih, borijo za realnost. Pisatelj je prisotnim razložil, da nam "stari programirajo nevronske povezave

do petega leta, glede na okolje, vrstniki nas programirajo v puberteti, okrog petindvajsetega leta pa se zgodi nekaj čudnega, kar traja do tridesetega leta. V tem obdobju imamo čas, da pogledamo, kar smo dobili od staršev in prijateljev, in se odločimo, kaj bomo obdržali. Po tridesetem letu, bilo obdobje gledano, so naši predniki že imeli vnuke".

Ob koncu prireditve je Ksenija Majovski predstavila letošnji projekt Primorci beremo v številkah. V Trstu ga je začelo 47 bralcev, končalo pa 32, od katerih je bilo 30 žensk in samo dva moška. Skupno so prebrali okrog 320 knjig. Za uspešno sodelovanje so prejeli priznanje in knjižno nagrado. Gospa Pierina Furlan iz krožka KRUT je prisotnim predstavila še presenečenje, in sicer mlada Julija je iz vrečke izžrebala listek z imenom srečneža, gospoda Konstantina Cupina, ki si bo 4. februarja 2012 brezplačno ogledal razstavo Ekspresionizem v Vili Manin s slovenskim vodenim ogledom v režiji krožka KRUT.

Metka Šinigoj

STOLNICA SV. JUSTA Božični koncert ZCPZ

Vsakoletno obnavljanje glasbenega dogodka

Januarski koncert Zveze cerkvenih pevskih zborov je vsako leto za mnoge ljubitelje zborovske glasbe slovesno in hkrati pristržno slovo od božičnih praznikov. Tudi letos je slovenska pesem zazvenela v tržaški stolnici svetega Justa v sončnem, zimskem nedeljskem popoldnevu, ki je morda zvalil nekatere na sprehod ob obali, a ni odvrnil širokega jedra zvestega občinstva od lepe tradicije. Predsednik ZCPZ Marko Tavčar je na poseben način pozdravil predstavnike verskih in političnih oblasti, ki so se odzvali vabilu, in je poudaril vztrajnost prirediteljev pri vsakoletnem obnavljanju tega glasbenega dogodka.

Za letošnjo izvedbo so si organizatorji zamislili program, v katerem so imeli osrednjo vlogo mladi pevci in ustvarjalci. Z vrsto krstnih izvedb je obogatil tudi božično mladinsko literaturo z novimi skladbami. Skrb za vrednotenje slovenskega, krajevnega potenciala je od ustanovitve era od vodilnih smernic Zveze, ki je tudi tokrat pokazala pozornost do območja, v katerem deluje. Protagonist koncerta je

bil združeni mladinski zbor, ki je nastal projektno iz priložnostnega sodelovanja najstnic iz vrst mladinskih zborov Igo Gruden iz Nabrežine, Ladja iz Devina in Vesela pomlad z Opčin. Nove priredbe za zbor in instrumentalno skupino petih božičnih skladb je poskrbel

Vavkeno, ki jih večina zborov redno poje na domačih korih in jih cerkveni pevci ravno zaradi tega doživljajo in podajajo na najbolj sporočen način. Prvi in drugi del koncerta so povezali člani pihalnega kvarteta Nomos, za katere je član skupine, fagotist Aljoša Tavčar,

Foto IG

tržaški skladatelj Aljoša Tavčar, namesto veznega teksta ali govora pa je Aleksij Pregarc podal izbor poezij božične vsebine priljubljenega domačega pesnika Aleksandra Furlana.

Za pozdrav so uvodoma zapeli že dolgo let združeni pevci zbora ZCPZ, ki nastopajo kot predstavniki krajevnega cerkvenega zborovstva. Zborovodja Edi Race je izbral tri zelo znane božične pesmi Sattnerja, Riharja in

napisal priredbi iz znane Händlove suite Glasba na vodi. Instrumentalna medigra je bila posrečena zamisel, ki bi jo bilo vredno v prihodnje izkoristiti tudi v večji meri, saj alternacija točk lahko dodatno ovrednoti in poveča pozornost do pevskih točk ter prijetno povezuje koncertno celoto. Instrumentalni in pevski izrazi so se združili v drugem delu koncerta, ko so se pihalnemu

kvartetu pridružili priložnostni godalni kvartet, organist Tomaž Simčič in Združeni mladinski zbor. Marja Feinig, Andreja Štucin in Mirko Ferlan so pripravili pevce za nastop, skupne vaje združenega zbora in nastop na božičnem koncertu pa je vodil Ferlan. Ekipno delo je bilo kakovostno, saj so pevke zapele ubrano, enotno, ritmično natančno. K dobremu počutju so pripomogle tudi dopadljive Tavčarjeve priredbe, ki so ujele svežino mladostne govornice in svetle božične vtise skladb Ačka, Mava in Adamiča. Program je dopolnila še izvedba priredbe Vavkenove Pastirici, kam hitite mlade goriškega avtorja Patricia Quaggiata. Milina deklinskih glasov, zvočni lesk glasbil, prisrčne melodije, izvirnost in hkrati domačnost programa, primerno trajanje celote so bili aduti letošnjega

božičnega koncerta Zveze cerkvenih pevskih zborov, ki tudi tokrat ni bil "eden od toliko" božičnih koncertov, temveč vsebinsko bogat, tradicionalen dogodek, po katerem bodo ostali ne samo spomin na lep popoldan in radijski posnetek, a tudi uporabne skladbe, ki bodo tudi v prihodnje bogatile koncertne sporede mladinskih zborov.

PAL

ROJAN Društvo Rojanski Marijin dom O zadnji številki glasila Med nami

Glasilo rojanske župnije Med nami izhaja štirikrat letno. Zadnja številka je izšla ob Božiču. Uglašena je seveda na Božič: na začetku najdemo božično in novoletno voščilo rojanskega dušnega pastirja msgr. Franca Vončina, ki med drugim opozarja, da bo leto 2012 za župnijo zelo pomembno, saj bodo v Rojanu praznovali 150-letnico posvečenja župnijske cerkve sv. Mohorju in Fortunatu. Sledi zapis Bojane Don z naslovom *Božič v Bardu*, v katerem se spominja na leto 1976, ko se je zemlja v naši deželi tresla. Avtorica Uča Trobec nudi v zapisu *Tudi to je Božič...* nekaj vedno zanimivih utrinkov iz božične tradicije: piše namreč o božični zvezdi, lončnici, ki krasi naše domove v božičnem času, o brinu, ki so ga včasih uporabljali kot božično drevesce. Nekaj besed namenja tudi najbolj

znani, priljubljeni in gotovo najbolj peti pesmi Sveta noč. Sledi ta zapisa Mire Kermeč *December*, v katerem obuja spomine na čase, ko so pred Božičem doma kuhali žganje, in Aleksandra Korošiča z naslovom *Mah*: nabiranje maha je še danes tradicija, taka, ki se prenaša iz roda v rod. Drugi del brošure se začneja s kratkim zapisom lanskega zadnjega romanja Rojančanov k Svetogorski Kraljici. Temu sledi Misijonski kotichek: nekaj besed je namenjenih srčanju, ki je bilo v Finžgarjevem domu na Opčinah s p. Osvaldom Scottijem, nekaj informacij oz. pozdravov pa pošiljajo p. Vladimir Kos iz Japonske, s. uršulinka Polona Švigelj iz Senegala in g. Danilo Lisjak iz Ugande. Ob božičnem voščilu se Franc Saksida zahvaljuje za znamke, ki jih je prejel za misijonske potrebe.

V Marijinem domu v Rojanu so imeli konec leta dve zanimivi prireditvi. Prva je bila 20. novembra z naslovom *Moda iz baula* in je bila posvečena alexandrinkam. Zgodbe Slovenk, ki so odhajale v Aleksandrijo in tam delale kot dojljice, je uprizorila Dramska skupina Društva žena iz Prvačine. Prava dragocenost so bila originalna oblačila alexandrink, ki jih društvo ljubosumno hrani. Večer je popestril še duo Janko in Valentina Zorn s pevko Lauro Budal. Dne 18. decembra pa so v dvorani Marijinoga doma imeli koncert božičnih pesmi. Nastopili so Otroški pevski zbor Kraški cvet, ki ga vodi s. Karmen Koren, Mlajša dekliska skupina Vesela pomlad z Opčin pod vodstvom Andreje Štucin, ki je vodila tudi Vokalno skupino Tamariska iz Izole. Prireditev je povezovala Giorgina Pisani. Nastopila sta tudi recitatorja Boštjan Petaros in Veronika De Luisa, člana otroške igralske skupine Finžgarjevega doma, katere mentorica je prof. Lučka Susič. Ob tej priložnosti je Misijonski krožek Rojan pripravil dobrodelni božični sejem. Izkupiček je bil na-

menjen slovenskim misijonarjem. Iz glasila izvemo, da Društvo Rojanski Marijin dom skrbi tudi za stavbo Marijinoga doma in da je 20. novembra pri maši v Rojanu pel Cerkveni pevski zbor Sv. Jernej z Opčin, ki ga vodi Janko Ban, 18. decembra pa Cerkveni pevski zbor iz Devina pod vodstvom Hermana Antoniča. Sledi jo še obvestila, čestitke, sožalja in darovi. Na zadnji strani glasila je voščilo za Božič in novo leto Društva Rojanski Marijin dom. Za konec še to: kot je pod voščilom zapisano, je glasilo Med nami tiskano "v lastni režiji". Naj to pojasnilo nikakor ne zavede bralca, saj je vsebina zanimiva, predvsem pa dragocena zato, ker priča o bogatem verskem in kulturnem udejstvanju rojanskih vernikov, ki skrbijo za ohranjanje slovenske besede in identitete v tej mestni četrti. Zavedamo se, da je to danes vedno težje početi, zato namenimo članom društva in vsem, ki jim pomagajo, naše iskrene čestitke za opravljeno delo in spodbudo za vse, kar bodo še storili.

Tomaž Šalamun: Grem, kamor me pelje jezik Srečanje z mednarodnim fenomenom poezije

Definicije niso potrebne, prevelika analiza lahko zapelje na stranpota racionalizma, čeprav je konceptualno delo nujna sestavina ustvarjalnosti. Srečanje z velikanom sodobne poezije Tomažem Šalamunom sta pred kratkim v Narodnem domu v Trstu organizirala Slovenski klub in Skupina 85, v sodelovanju z Glasbeno matico in društvom Poezija in solidarnost ter s pokroviteljstvom

združenja Hiša literature. Polurna zamuda, do katere je prišlo zato, ker je slovenski literat čakal na št. 11 ulice Filzi, namesto na št. 14, morda ni zgolj neprijeten nespoznanost. Lahko bi jo interpretirali kot del ustvarjalne igre, do katere pride tako rekoč po poti svobodnih asociacij. Obkroženo z elegantnimi simetrijami morskimi krajini Deziderija Švare, ki do konca leta razstavlja niz slik iz zbirke *Marine* prav v ga-

leriji Narodnega doma, se je številno občinstvo udomačilo ob izjemni karizmi in vrelcu življenjske energije Tomaža Šalamuna. Po glasbenih minutah ob spremljavi violončela Andrejke Možina in glasu Kristine Frandolič je uvodne pozdrave izrazila prevajalka Daria Betocchi. Nekaj besed je spregovorila tudi predsednica Hiše literature Gabriella Valera, zadovoljna z gostovanjem tega mojstra besede v Trstu, mestu jezi-

ka, besede in dialoga, t. j. kulturne izmenjave in gostoljubja. Zatem smo uživali ob četrtturnem gostem branju Šalamunove poezije. Brala sta jo avtor sam in prevajalka Patrizia Vascotto. Hipnotični dvoigri slovenskih pesmi in italijanskih prevodov je sledil pogovor s prof. Davidom Bandljem, ki je Šalamuna označil za pesnika na 360 stopinj. Tale predstavnik druge povojne generacije, danes sedemdesetletnik, je bil ideator novega tipa modernistične poezije, ki ga je prvič izrazil s politično provokativno pesmijo *Duma* 64 leta 1964, dve leti zatem pa s prvo zbirko *Poker*. Uporabljal je nov pesniški jezik, pravo polifonijo slik, preko katerega je bruhal svoje bogato no-

Obvestila

Združenje prostovoljcev Hospice Adria-Onlus v sodelovanju s CSU (Centrom za prostovoljne dejavnosti FJK - Centro servizi volontariato FVG) vabi na predavanje v sklopu projekta in workshopa za mlade Kako naj se soočamo z izgubo drage osebe, ki bo v petek, 20. januarja 2012, ob 17. uri v prostorih CSV - Centro servizi volontariato, Galleria Fenice 2 (3. nadstropje). Predavala bo psihologinja in psihoterapevka dr. Marzia Rucl. Za informacije: tel. št. 3283717147 in 040 421880 (tel. tajnica), e-mail marziarucl@gmail.com.

Mladi v odkrivanju skupnih poti in Slovenski kulturni klub vabijo v petek, 20. januarja, ob 18. uri v Peterlinovo dvorano, ul. Donizetti 3, na slovesno nagrajevanje zmagovalcev likovnega, fotografskega in literarnega natečaja za mlade. Na programu bo odprtje razstave likovnih in fotografskih del ter recital odlomkov literarnih prispevkov (v izvedbi gledališke skupine SKK). Sponzorji prireditve so: ZKB, Draguljarna Malalan (Opčine) in založba Mladika.

Društvo Finžgarjev dom - Gledališče mladih izvajalcev vabi v petek, 20. januarja 2012, ob 20. uri v Finžgarjev dom na gledališko

Slovo od Božiča. V režiji prof. Manice Maver bodo nastopili dijaki srednjih šol Kosovel (Prosek) s prizorom "Ta grozna angelska mladina" in Cankar (Sv. Jakob) s prizorom "Posebna ponudba".

Zveza cerkvenih pevskih zborov - Trst in župnija Rodik vabita na spominsko sv. mašo ob 20-letnici smrti skladatelja Ubalda Vrabca, ki bo v župnijski cerkvi v Rodiku v nedeljo, 22. t. m., ob 15.30.

V ponedeljek, 23. januarja, bosta v Društvu slovenskih izobražencev v ul. Donizetti 3 v Trstu na sporedu dokumentarni film *Odkrivanje Skritega* spomina Angele Vode in razgovor z Alenko Puhar ter Majo Weiss. Obe sta napisali scenarij, Weissova pa je film tudi režirala. Začetek ob 20.30.

Svet slovenskih organizacij obvešča, da bo zasedanje Deželnega sveta v sredo, 25. januarja 2012, ob 18.00 v prvem sklicu in ob 19.00 v drugem sklicu. Deželni svet bo potekal v komorni dvorani Kulturnega centra Lojze Bratuž v Gorici.

Potovanje z Novim glasom na Sicilijo bo od 20. do 26. aprila 2012. Odhod z letalom.

Darovi

Za društvo Rojanski Marijin dom daruje Annamarija Volk Zlobec 50 evrov.

Slovenski visokošolski sklad Sergij Tončič

Podeljevanje štipendij in podpor za akademsko leto 2011/2012

Slovenski visokošolski sklad Sergij Tončič je v novembru razpisal natečaj za štipendije in podpore za redne študente iz Furlanije Julijske krajine, ki se izobražujejo po diplomskih ali podiplomskih visokošolskih programih, ki so pomembni za slovensko skupnost v Italiji.

Odbor sklada je pregledal dokumentacije prisolcev in je med tistimi, ki so izpolnjevali pogoje v skladu z razpisom, izbral tri kandidate za štipendije in devet za podpore.

Štipendije in podpore sklada Sergij Tončič bodo javno izročene dobitnikom v ponedeljek, 23. januarja 2012, ob 17.30 v Slovenskem dijaškem domu Srečko Kosovel, ul. Ginnastica 72.

Tretje leto Nagrada Nadja Maganja

Nagrada Nadja Maganja doživlja letos tretjo izvedbo. Nagrado so ustanovili Društvo Sv. Egidija Furlanije Julijske krajine, Društvo slovenskih izobražencev, Slovenska skavtska zamejska organizacija ter družina Nadje Maganja Jevnikar (1951-2006). Nagrado organizatorji namenijo ženski, ki jo odlikujejo vrednote, ki so označevale življenje in delo Nadje Maganja - vera, ljubezen do zgodovinskega in znanstvenega raziskovanja, intelektualno delo, pisanje kot sredstvo za sporočanje lastne izkušnje in mnenja, skrb za bližnjega, volja do ekumenskega in medverskega dialoga, pedagoško delo, solidarnost z revnimi in potrebnimi, varstvo človekovih pravic, trdno prepričanje o nujni priznanja etičnih vrednot ne glede na javno mnenje ali veljavno ideologijo.

Do 21. januarja 2012 lahko organizacije, ustanove ali posamezniki posredujejo predloge za letošnjo nagrado ženski ali skupini žensk na elektronski naslov: premio.nagradanm@libero.it.

Tiskovna konferenca, na kateri bo znano ime letošnje nagradenke, bo v ponedeljek, 13. februarja 2012, ob 11.00. Podelitev nagrade pa bo potekala v ponedeljek, 27. februarja 2012, ob 20.30 v Peterlinovi dvorani v Trstu, na sedežu Društva slovenskih izobražencev (ul. Donizetti 3).

Kdor želi prispevati v sklad Nagrade Nadja Maganja, lahko to stori s pologom na tekoči račun:

Comunità di Sant'Egidio Friuli Venezia Giulia
IBAN: IT17 0200 0802 2300 0010 0887 150
BIC/SWIFT: UNCRIT2BOPA
Banca: Unicredit Banca SPA

tranje življenje. Njegov svetovni sloves je danes izjemen. Preko 45 izdanih pesniških del je bilo prevedenih v nešteto svetovnih jezikov. Po številu prevajanih del je v ZDA na drugem mestu za Pablo Nerudo.

Beseda je tekla o njegovem zgodnjem konceptualnem ustvarjanju in politično negativnih odzivih na njegovo pesnikovanje sredi Jugoslavije šestdesetih let. V luči dekadentne buržoazije ga je komunistična oblast zaprla in obsodila na dvanajst let, on pa je rekel: ne! Sedel je pet dni. Odprl je prostor za slovenski modernizem v ZDA, kjer tudi uči in dela. Že zgodaj je prerastel vplive eksistencializma in nadrealizma in se je pod motivacijo lika Daneta Zajca

prepuštil notranjemu glasu. Šalamunov vpliv na mlado svetovno pesništvo je brezmejen, sam pa ne ve, kam bi se postavil. Piše to, kar sliši, tako, kot je. Ne misli, a vrže iz sebe, gre v vse smeri, kamor ga notranji glas popelje. Kljub temu da je po izobrazbi umetnostni zgodovinar in obvlada formalne ter konceptualne razsežnosti poezije, pravi, da je jezik usoda. Zanj se ni odločil, njegova poezija nima sporočila, ampak je samo to, kar je. Ukvarja se samo s pesmijo, ker bi drugače postal "le" kulturnik. Šalamun je tako produktiven, ker je delo njegova eksistencialna terapija, obmolnil je samo med letom 1989 in 1994: iz groze ne more nastati umetnost.

Jernej Ščec

Četrta številka mladinske revije Galeb Toplo praznično ozračje

Kaj prinaša mlado leto,
ki v naročju zime rase,
s tisoči želja začeto,
kakšno bo, kadar odrase?

Tako se sprašuje Bina Štampe Žmavc v pesmici *Mlado leto*, ki jo je ilustrirala Alenka Sottler in leto prikazala kot drevo, ob njem deblu pa dimnikarja, ki prinaša srečo. To je ena izmed pesmic, ki žlahtnijo četrto, 56 strani obsegajočo decembrsko številko Galeba, vso prežeto z zimskimi utrinki. Zvezdana Majhen v stihih *Galebove želje* si vroče želi, da bi v novem letu vladali blagostanje, strpnost, sočutje, srčnost in pravica. Z belino zimске pokrajine, obsijane z luninim svitom, jo je opremila Mojca Cerjak. Muco, ki pozimi najraje tiči na toplem in drema, je s pri-srčnimi rimami opisala Martina Legiša. Mehko "dolgodlačko" je prikupno upodobil Štefan Turk. Zimski motivi presevajajo tudi druge *Galebove* decembrske strani. Kuhar Škrobek Petra Ferluge nazorno prikazuje in opisuje, kako lahko iz beljaka naredimo snežinke različnih oblik, Jasna Merku' pa pona-zarja, kako s crkami, številkami in napisi lahko mali risarji sestavijo risbo, ki se imenuje kaligram. Z božičnimi utrinki so prežete tudi križanka in dopolnjevanke Vere Poljšak in Magde Tavčar ter pobarvanka in zanka za bistré oči Anje Kokalj in Daše Simčič. Mali risarji OŠ F. Milčinski s Katinare so Galebu poslali risbice o čarovnici Češminki. Ta prikupna mala čarovnica je očarala še drugošolce COŠ Pinko Tomažič iz Trebč. Lana Andolšek, drugošolka te šole, jo je lepo narisala svigajočo na oranžni metli po zvezdnatem nebu; sedaj se potepa po Gale-

bovi naslovnici. Na kar dvanajstih straneh obsegajočem kotičku, namenjenem Galebovim dopisnikom, so učenci COŠ A. Bubnič iz Milj v stripu opisali obisk finančne straže, četrtošolci OŠ F. Erjavca iz Štandreža so se razpisali o svojih babicah, njihovi vrstniki iz OŠ Josip Ribičič Sv. Jakob pa so opisali in narisali, kako so doživeli predstavitev Galebovega šolskega dnevnika. Otroci, ki obiskujejo COŠ Ivan Trinko Zamejski v Ricmanjih, so

poslali Galebu pisemca, ki so jih namenili sv. Miklavžu. Galebovi knjižni molji imajo v tej številki kar precej "za pod zob". V njej so nadaljevanja o Čarovnici Češminki (piše jo Tatjana Kokalj, ilustrira Daša Simčič), ki je z napisom na lesenih vratih skušala prebivalce mesta opozoriti nase. Nejc v nadaljevanju zgodbe *Pingvin Pingi* Štefke Kac Marn je obljubil stricu, da bo poskrbel za komaj izvaljenega pingvinčka. Živa Pahor je vsebini pridala ilustra-

cijo. Škratek, pastir polhov, je protagonist pravljice *Polhov možic*, ki jo je Marjeta Zorec napisala po povesti Josipa Jurčiča *Noč med slovenskimi polharji*. Podrobno je orisala tudi gozdnega škrata. Pravljični prizor je s kančkom skrivnosti prikazala Katerina Kalc. Nadaljujejo se dialogi med Tinčkom in njegovimi zlatimi ribicami v zgodbi Dima Zupana, ki jo likovno opremila Katerina Kalc. Mala osa izpod peresa Jožeta Sevljaka je ob nevarni pustolovščini v trgovini sklenila, da bo odslej zmeraj ubogala mamico. Prestrašeno oso je v ilustracijo ujela Chiara Sepin. Vesela Eli, ki je izšla iz domišljije Slavka Pregla, je šla z očkom in mamico v slaščičarno. Prizorček je ilustriral Zvonko Čoh. Med besedami, ki so že skoraj tonile v pozabo, je tudi omelo, ki je v središču tokratne pripovedi *Dedek, igraj se z nami*. V njej Darinka Kobal ob zelo lepih ilustracijah Magde Tavčar nevsiljivo opozarja otroke na nekdanje predmete in na takratno kmečko življenje. Nedvomno so to lepe in zanimive lekcije o slovenski preteklosti. Klarisa M. Jovanovič je tokrat izbrala kačo, ki se kar večkrat pojavlja v besednih zvezah in rekljih. Simpatično ilustracijo, ki ponazarja rek *Kogar je kača picila*, se boji zvite vrvi, je dodal Venio Dolenc. Medved in miška v stripu Majde Koren in Bojana Jurca sta obiskala Škofjo Loko in odkrila, zakaj je v njenem

grbu črnc. Berta Golob predstavlja Ivana Tavčarja, ki se je rodil v Poljanah l. 1851 in je umrl na Visokem l. 1923; tam je tudi pokopan. Med drugim je napisal *Visoško kroniko*, krajše zgodbe *Med gorami* in povest *Cvetje v jeseni*, ki je zaslovela zaradi po njej nastalega filma. V Tavčarjevih delih so realistično opisane različne življenjske usode. IK

VIDA VALENCIČ

KO SE DOTAKNEŠ OSEBE

Dve ženski

Službeno jo poznam že dalj časa. Včeraj sem jo spoznala v povsem drugačni luči. Na kratko sva kramljali o tem in onem, ko sem ji omenila svoje že nekaj let trajajoče čakanje na posvojiteve šoloobveznega otroka. V tistem trenutku sva bili sami, in ko sem to izrekla, se ji je na obraz zarisal povsem nov izraz. Ravno ta izraz iskrenega veselja, njene kasnejše besede o potrebi otroka po ogromnem zalogaju družinske toplote po vsem prenehanem, povabilo, naj z otrokom pridem k njej na dom, po vsem tem povsem nepričakovanom vrtincu sem razumela, kaj se je v tistih nekaj minutah dogajalo med nama, predvsem pa v njej. Ni mi tega jasno izrekla, pa vendar sem globoko v sebi prepričana, da je tako: ta ženska srednjih let je bila nekoč zapuščen otrok, ki je verjetno prestal marsikatero gorje, dokler ni našel druge družine. Danes razmišljam o njenih emocijah, skušam si predstavljati, ali jo je morda tistih nekaj besed bliskovito prestavilo nekaj desetletij nazaj, v neko drugo življenje, v katerem si lahko bil vedno in edino žrtev. Vem, da je tako, niti sama si ne znam razlagati te svoje gotovosti. Vem, ker mi tak izraz in slične besede niso bile nikoli prej namenjene, sreča v očeh tiste osebe, s katero se ne druživa, je bila tako nevsakdanja, da se je novica res morala dotakniti njene duše. Le ta razlaga lahko prizemlji njen stavek: "Zame je materinski čut nekaj, kar zaobjema veliko več kot le rojevanje otrok".

Danes razmišljam o njej, kot tudi o nas, o vsem, kar nosi človek v sebi, morda že od otroštva dalje, in ki ga zaznamuje za večno. Razmišljam o besedah te ženske, ki se tako zelo skladajo s tem,

kar mislim o svojem življenju in življenju našploh:

"Vse ima svoj smisel, vsako srečanje, vsaka "negativnost", ki je v trenutku, ko se je lotevaš, sploh ne moreš razumeti. Njen smisel ti je morda jasen čez veliko let".

Ravno danes sem prejela elektronski dopis prijateljice iz Walese, ki se ji je lani dogodilo nekaj zelo hudega. O tem sem na tem mestu že pisala. Po nekaj letih jo je partner (sicer odvedel moški s tremi najstnikskimi sinovi) prosil, naj se ona in njuna skupna petletna hčerka odselita. Ljubezen naj bi se bila izpela. Sián si je morala na vrat na nos ponovno začrtati življenje. Bliskovito hitro

našli podnajemniško stanovanje, si poleg prevajanja priskrbeti še poldnevno pedagoško zaposlitev na osnovni šoli, ki jo obiskuje hčerka. In se fizično ter predvsem psihološko po-brati. S tal, ker tja je pristala. Danes berem, kakšna je: "Vsi se boje za mojo samopodobo. Vsi me sprašujejo, ali zaupam vase. Danes je moj odgovor: ne zaupam vase tako kakor prej. Zaupam vase v veliko večji meri! Danes končno vem, kdo sem, zaupam sebi, svojim občutkom in verjamem v svoje sposobnosti".

In res, to je najlepši stavek, ki bi ga lahko prejela. Izrekla ga je ženska, ki je danes zmožna zelo jasne in trezne presoje vsega, kar se ji je dogodilo, tudi svoje naivne vere v odnos, ki ni bil osnovan na obojestransvu. Danes se zaveda svojih napak, kot tudi dejstva, da si za moža in očeta svoje hčerkice želi drugačno osebo, tako, ki bi bila zmožna resnične predanosti. Navsezadnje je verjetno to najgloblja človeška želja: resnično predati se. In izkusiti, da se ti nekdo resnično preda.

CERKEV SV. IVANA IN NJEN ČAS (6)

Mariza Perat

Duhovna oskrba slovenskih vernikov v preteklosti v goriškem mestu

Prebivalci goriškega mesta so vsi govorili slovensko, zraven tega pa še italijansko in mnogi tudi nemško. Tudi župniki pri sv. Hilariju in Tacijanju, od leta 1460 do 1785 edini župnijski cerkvi v Gorici, so vsi poznali slovenski jezik.

Dobro je obvladal slovenščino tudi prvi goriški knez nadškof Karel Mihael Attems (1752-1774), o čemer pričajo njegove, še ohranjene slovenske pridige.

Nadškofu Attemsu so bili zelo pri srcu bogoslovci v goriškem semenišču, katerega je prav on ustanovil. Zavedal se je, kako zelo pomembno je, da duhovniki poznajo jezik ljudstva, med katerim delujejo in ki je po večini govorilo slovensko. Zato je dejal, da se pri izbiri semenišnikov ne bodo ozirali na izvor ali na kraj. Pomembna sta le značaj in npravna neoporečnost. Bodo pa imeli prednost tisti, ki poznajo kranjski ali slovenski jezik in nemški jezik (*Slov. past. središče - Zapiski msgr. Klinca*).

Izdal je tudi zelo stroga navodila glede poučevanja otrok. Zahteval je, da je treba otroke poučevati v jeziku, ki ga ti razumejo.

Attemsov naslednik, knez nadškof grof Rudolf Edling (1774-1784), je tudi znal slovenščino in je s slovenskimi verniki govoril v njihovi materinščini. V stolnici je vsako nedeljo zaglagal krščanski nauk v slovenščini. Mnogim pa to ni bilo všeč, ker se jim je zdelo, da hoče ljudstvo posloveniti (*Slov. past. središče - Zapiski msgr. Klinca*).

V začetku 19. stol. je večina slovenskega prebivalstva v Gorici živela v predmestnih predelih, pri Sv. Roku, na Placuti in vzhodno od Travnika proti Kostanjevici in Stari Gori. Na razpolago jim je bila maša s slovensko pridigo, s molitvami in s petjem ob 6. uri zjutraj v stolnici in prav tako ob 6. uri pri sv. Ignaciju. Ob nedeljah in praznikih je bil v stolnici in pri sv. Ignaciju tudi slovenski krščanski nauk. Za sloven-

ske otroke so včasih imeli še slovensko pripravo na prvo sv. spoved in obhajilo (*Slov. past. sred. - Zapiski msgr. Klinca*).

Nadškof Jožef Walland (1820-1834), je leta 1820 odredil, naj se molitve opravljajo v jeziku vernikov. Kot odziv na odredbo so v slovenskem delu goriške nadškofije namesto latinskih večernic uvedli slovenske litanije. Prav tako so v materinščini molili in poslušali božjo besedo furlanski in italijanski verniki. Slovenski krščanski nauk je bil pri sv. Ignaciju vsaj do leta 1832. Nato je tamkajšnji kaplan krščanski nauk začel

razlagati v furlanščini, ker je to bolje poznal kot slovenščino. Še pred tem sta pri uršulinkah slovenski krščanski nauk poučevala Matej Černic in Anton Peteani. Tednik *Zgodnja Danica* o tem piše: "Leta 1821 in nadalje sta tu pri Uršulinaricah posebno za posle v slovenskem jeziku učila krščanski nauk gg. Matej Černic in Anton Peteani, pozneje škof v Poreču". (*Zgodnja Danica - 1867, str. 120*)

Kljub temu verniki v goriškem mestu niso imeli dovolj možnosti, da bi božjo besedo poslušali v svojem jeziku. Tako dopisnik ZD leta 1867 toži:

"Razen slovenskih pridig ob nedeljah in zapovedanih praznikih, ob 6. uri zjutraj v farnih cerkvah sv. Jelerja (stolnici) in sv. Ignacija, slišimo v teh poznejše dopoldne in popoldne samo italijanske pridige".

V cerkvi sv. Ignacija ni bilo več slovenskega krščanskega nauka tudi zato, ker duhovniki večkrat niso obvladali slovenščine, saj le-te niso poučevali v javnih šolah.

Do leta 1848 namreč slovenski dijaki in bogoslovci niso imeli mnogo možnosti, da bi se izobraževali v svojem materinem jeziku. Ko so bogoslovci pozneje kot duhovniki prišli med ljudstvo, jim je to pri dušnem pastirstvu povzročalo resne težave. Drugače je bilo v ljubljanskem semenišču, kjer so predstojniki zahtevali, da so vsi bogoslovci dobro obvladali slovenski jezik.

/ dalje

BEograd Maša in žalna slovesnost za Edvardom Rusjanom

Spomnili so se na prvega slovenskega letalca

V Beogradu so se v ponedeljek, 9. januarja, z mašo in žalno slovesnostjo spomnili slovenskega letalskega izdelovalca in pionirja letalstva Edvarda Rusjana, čigar življenje se je leta 1911 tragično končalo ob vznožju Kalemegdana v srbski prestolnici. Kot je poročal Radio Slovenija, je grob Edvarda Rusjana na Novem groblju v Beogradu, ki se nahaja v delu, kjer počivajo zaslužni državljani, blagoslovil beograjski nadškof in metropolit Stanislav Hočevar. "Edvard Rusjan pomeni zelo veliko. Kot človek, znanstvenik, raziskovalec, pilot, pa tudi kot človek povezanja, človek velike vztrajnosti in globoke vere. Mislim, da je to za današnji čas izjemnega pomena", je dejal nadškof Hočevar. Z obnovo leta 2007 je slovensko veleposlaništvo začelo skrbeti

za grob, v lasti veleposlaništva pa je od lani. "Ambasada je postala skrbnik za grob, plačuje

letno oskrbnino, kar stane letno okoli 200 evrov", je za Radio Slovenija pojasnil slovenski veleposlanik Franc But. Hočevar je pred slovesnostjo na

pokopališču vodil mašo v Plečnikovi cerkvi sv. Antona Padovanskega.

Edvard Rusjan je bil prvi slovenski letalec. Prvič je poletel na področju Malih Rojc v okolici Gorice, na današnjem goriškem letališču, 25. novembra 1909. Dvokrilno letalo EDA I, s katerim je prvič poletel, je zgradil skupaj z bratom Josipom.

Brata sta se januarja 1911 odpravila na turnejo po balkanskih mestih. Po uspešnem nastopu v Zagrebu sta 8. januarja odšla v Beograd. Kljub opozorilom zaradi močnega vetra se je Edvard 9. januarja 1911 odločil za polet. Po uspelem vzletu je močan sunek vetra zlomil krila letala, ki je nato strmoglavilo ob vznožje Kalemegdana. Edvard je dobil hude poškodbe in je umrl med prevozom v bolnišnico. Na njegovem pogrebu se je zbralo kar 14.000 ljudi.

Rudolf Edling (1774-1784)

iz Gorice. — Pretečeni postni čas smo tu v veliki cerkvi na navadnega italijanskega pridigarja imeli vsa. Š. o. Ferencija, predstojnika š. o. kapucinov v Terstu, ki se je prav dobro obnašal. Lahko, kateri so prenesli, se ve, da ni bil v vsem po volji. Sicer so pa v Gorici tudi o drugih prilikah kaj obšobno govorili. Duhovni svedci napravi, več za Italijane kakor za Slovence. Tako na pr. vodi tu v farni cerkvi sv. Ignacija jezuiti sv. Ivan Zeboni vask večer v tem mesecu s matricale, katerih se veliko obšobno vdeležuje. O — tak zdiho tudi v veliki cerkvi ktrikrat pred. g. kanonik škofastik dr. Dominik Castellani pri svojem razkidačevju sv. pisma, ktero je prišel prvo nedeljo t. m. majnika. Doktor Theologus je res uben, govori čitajo serčno, goreče; ali poslušavov je imel dozdaj le malo. Nadjamo se, da bo zaprejel boljše. Pa morda ljudje italijansko ne razumejo? Menda vendar, ker razum slovenskih pridig ob nedeljah in zapovedanih praznikih ob 6. uri zjutraj v farnih cerkvah sv. Jelerja in sv. Ignacija slišimo v teh poznejše dopoldne in popoldne samo italijanske pridige. Pri tem takem bi utegnil kdo terdit, da je Gorica Italijanska, čeravno v mesto od vsake strani je po slovenski semlji pri zasnovi. S pridigami in keršanskim naukom je Italijanom kaj postreženo: ne tako Slovence, posebeo kar zadeva keršanski nauk, kterega odrineli v olem mestu nikjer nimajo. V posteliki naša je to drugo bito. Dopolnjevanje se, da rajni nadškof Rudolf Josef grof Edling je tu v veliki cerkvi o svojem času ob dveh popoldnih slovensko keršanski nauk razkidal. "Voleva ša durt klati", je ozklo vednovo znančevaje opazil. Leta 1821 in nadalje sta tu pri Uršulinaricah posebeo za posle v slovenskem jeziku učila keršanski nauk gg. Matej Černic in Anton Peteani, pozneje škof v Poreču. Tudi v farni cerkvi sv. Ignacija se je vsaj do leta 1832 pri popoldnanski službi Božji keršanski nauk še slovenski razkidal, in potem le se se pomirnil! — Bog daj po keršanskem nauku tako, da bo za vse prav. — Zadižo se.

*) Zahajevno. — Se bolj morali so po vseh mestih ob Italijanski volji pogrebo priprava šlo za slovenske otroke; si darsko le je pri deli se preta v ljubljano delo šlo slovenski otroke, ki po vseh mestih Italijanski nauki so se slovensko, vse le f

Zgodnja Danica 1774-1784

Kako iz globoke slovenske politične krize?

Mogoče tudi z novimi predčasnimi volitvami

Dogajanje v državnem zboru, kjer Zoran Janković, mandatari za sestavo nove vlade, ni prejel dovolj glasov in mu je bila s tem izglasovana nezaupnica, politike ni streljalo. Nestrpnosti med predstavniki levosredinske in desnosredinske opredelitve oziroma političnih taborov, ki so tudi plod komaj prikritega sovražstva med posameznimi najbolj vplivnimi osebnostmi v državi, se nadaljujejo in celo poglobljajo, njihova zatrdjanja, da delujejo v korist države in volivcev, pa zato javnosti ne prepričajo.

Slovenija nujno potrebuje novo vlado, ki bi izhajala iz trdne koalicije, ki bi imela v parlamentu zanesljivo in zagotovljeno večino, ki bi razpolagala z glasovi vsaj petdesetih poslancev. Levemu političnemu bloku, ki ga zelo očitno podpira tudi državni poglavar dr. Danilo Türk, doslej ni uspelo zbrati dovolj podpore v parlamentu za kandidaturu Zorana Jankovića. Politična levica ga vsiljuje, čeprav mu že pri prvem glasovanju za mandatarija, kot zapisano, ni uspelo. Za mandatarij si prizadeva tudi Janez Janša, ki ga podpirajo desnosredinske stranke, vključno z Državljansko listo Gregorja Viranta. Vendar prvak opozicije opozarja, da bi funkcijo predsednika vlade prevzel le v primeru, da bi imel zagotovljeno podporo v državnem zboru. Le-ta bi bila mogoča v primeru, da bi se v desnosredinsko koalicijo vključila tudi stranka Desus, ki pa okleva s svojo odločitvijo.

Nova vlada bi bila nujno potrebna iz političnih, zlasti pa gospo-

darskih razlogov. Na to opozarjajo podjetja, gospodarstveniki, sindikalisti, javna občila in mnogi drugi, ki menijo, da so razmere tako kritične, da bo potrebno celo posredovanje Evropske komisije. Naše gospodarstvo je na tleh. V tem letu bi moral država privarčevati vsaj 700 milijonov evrov, da bi izpolnila svoje obveznosti, a v sedanjem brezvladju to ne bo mogoče. Ob koncu lanskega leta je bilo v Sloveniji 113 tisoč brezposelnih oseb, v letošnjem letu pa naj bi brezposelnost narasla na 120 tisoč ljudi. Kar dve tretjini slovenskih podjetij je v krizi, tako da ne morejo najemati kreditov in jih tudi ne bi zmogli vračati. Med članicami evropske povezave samo dve državi dosegata slabše gospodarske rezultate, kot jih ima Slovenija, to sta Grčija in Litva.

Toda postopno drsenje države v negotovost in skoraj razsulo za vplivne posameznike iz levosredinske politične opcije ni toliko pomembno, kot je poglobljanje vzdušja in ustvarjanje razmer, uperjenih zoper Janeza Janšo. Grozijo mu s smrtjo, a oblast se na grožnje ne odziva, denimo tako, da bi vodil opozicije zagotovila zaščito,

tako kot je oboroženo spremstvo zagotovila za Zorana Jankovića, še preden je bil imenovan za mandatarija za oblikovanje nove vlade. Za Slovenijo in njen mednarodni položaj so bili zagotovo škodljivi napadi in obtožbe predsednika države dr. Danila

Lovro Šturm

Türka, predsednika nekdanjih borcev Janeza Stanovnika in nekaterih drugih osebnosti zoper ameriškega veleposlanika v Sloveniji Josepha Mussomelija, češ da se vmešava v oblikovanje nove vlade. To naj bi se dogajalo na pogovorih oziroma srečanjih veleposlanika s predstavniki slovenskih političnih strank. Veliko presenečenje in nelagodje je povzročil izpad Janeza Stanovnika na slovesnosti ob 70. obletnici dražgoške bitke. Tam je slovenske udeležence pogovorov z veleposlanikom ZDA obtožil, da so hlapci, kar da je nekoč za podobne primere dejal tudi Ivan Cankar.

V Zboru za republiko, eni izmed osrednjih civilno družbenih or-

ganizacij v Sloveniji, so ob incidentu z veleposlanikom ZDA sprejeli posebno izjavo in v njej zapisali, "da so glede na slovensko članstvo v EU in zvezi Nato diplomatske in politične izjave predstavnikov prijateljskih držav, kot so npr. ZDA, vredne posebne pozornosti. V Zboru za republiko odklanjamo robate napade na predstavnike prijateljskih držav. Ogorčenje najvišjih slovenskih funkcionarjev je pretirano in spominja na čase zaprte jugoslovanske družbe, ki je bila načelno nerazpoložena do tujcev, kadar so ocenjevali njene politične modrosti". Izjavo sta podpisala dr. Dimitrij Rupel in dr. Lovro Šturm.

Razmišljanja o sestavljanju vlade dopolnjujemo z novostjo, da se pojavljajo bojazni, da bodo v Sloveniji zaradi zaostrenih političnih razmer ponovno potrebne predčasne državnozborske volitve. Najbrž pa so te bojazni ne-utemeljene. Poslanci, ki so bili komaj izvol-

jeni in imajo lep položaj zagotovljen za prihodnja štiri leta, se pač ne bodo odločili za razpust parlamenta. Raje se bodo odločili za vlado, ki bi jo vodili bodisi Janez Janša, Zoran Janković ali pa kakšen prestižen in mednarodno priznan strokovnjak. Iz kronike dogodkov navajamo podatke o številu Slovencev, ki živijo po svetu, ki so jih navedli na slovesnosti ob 60. obletnici ustanovitve Slovenske izseljenke matice. V raznih deželah in v sosednjem zamejstvu živi pol milijona naših rojakov, od tega pa jih okoli 120.000 obvlada slovenski jezik. Med temi so tudi Slovenci, ki živijo v zamejstvu v Italiji.

Marijan Drož

Kratke

Tradicionalni pohod TD Podnanos

TD Podnanos vabi na Tradicionalni pohod "Z Vertovcem v rojstni kraj slovenske himne". 9. pohod v spomin na duhovnika Matijo Vertovca bo potekal od rojstnega kraja Šmarj na Vipavskem do Podnanosa, kraja njegovega 40-letnega delovanja in zadnjega počitka. Pohod bo v soboto, 28. januarja 2012.

Pohodniki se bodo zbrali na kmetiji Poljšakova brajda v Šmarjah, ki je v neposredni bližini cerkve. Začetek pohoda bo ob 8.00 uri pri cerkvi v Šmarjah na Vipavskem. Pohodniki se bodo podali po poti, ki jo je sam gospod Matija Vertovec mnogokrat prehodil, ko je hodil na obisk k domačim. Pohod bo potekal med vipavskimi vinogradi skozi Gaberje, Erzelj, do Goč, kjer se bomo še fizično okrepčali. Potem se bo pohod nadaljeval do Podnanosa.

Pot bodo nadaljevali do kulturnega društva v Podnanosu, kjer bo krajši kulturni program.

Startnina znaša 10 evrov na osebo, vključuje pa topla obroka, degustacijo vina...

Opozorilo! Ker trasa pohoda ni krožna, bo organiziran prevoz šoferjev iz Podnanosa po svoja vozila v Šmarje.

Vabljeni so vsi ljubitelji pohodništva in duhovne kulturne dediščine! Prijave zaželene.

Informacije: 031 615 036 (Stojan Viteznik), 040 204 022 (Mara Bratož).

Literarni večer na Mostovni

Čitalnica Babel vabi na literarni četrtak z Metko Cotič 19. januarja 2012 ob 20. uri na Mostovni v Solkanu.

Metka Cotič se je rodila leta 1957 v Šempetru pri Gorici. Študirala je v Ljubljani, kjer je diplomirala iz filozofije in zgodovine umetnosti, magistrirala pa iz filozofije. Metka Cotič piše prozo, poezijo in dramatik. Leta 1989 je izdala zbirko kratke proze Cena za majhnost, leta 1994 je sledila druga zbirka kratke proze, Šant. Leta 2008 je izdala dve pesniški zbirki, Kelih brez dna in Najboljši izum na svetu. Poleg literature za odrasle Metka Cotič piše tudi literaturo za otroke in mladino; napisala je npr. mladinski roman Kriva, ki je izšel leta 2003, in se ukvarja s problematiko zlorabe in zanemarjanja otrok v družini.

Dva gledališka večera z ljubiteljskimi igralci

V nedeljo, 22. januarja 2012, ob 18. uri, bo v Kulturnem domu v Gorjanskem gledališka skupina KD "Brce" iz Gabrovice pri Komnu uprizorila komedijo v treh dejanjih Georges Feydeaua "Krojač za dame". Prevod Tone Smolej, jezikovna obdelava Minu Kjuder. Režiser Sergej Verč, pomočnica režiserja Minu Kjuder.

Ista predstava bo v ponedeljek, 23. januarja 2012, ob 20. uri zabavala gledalce v Kulturnem domu Srečka Kosovele v Sežani.

Janković padel, pripravlja se Janša Misija nemogoče za neobstoječo vlado

Janković je bil prekratek. Za 4 glasove. To je seveda izjemen neuspeh, če pomislimo, da bi mu po prvotnih projekcijah morala zmanjkati "samo" 2 glasova. Očitno je bil Janković vse prejšnji kot priljubljen tudi številnim na levem političnem polu. Jankovićev poraz je bilo namreč mogoče čutiti že kak dan pred tajnim glasovanjem. Najprej seveda groteska iz Dražgoš, ko je Stanovnik z besediščem iz povojnega časa (in s posiljevanjem Cankarja) grobo napadel ameriškega ambasadorja Mussomelija, ne da bi ob tem predsednik Türk in (takrat še) mandatarni kandidat Janković zrinila. Sledil je Virantov ne, ki je bil odločen. Fotografije Jankovića, ki se je le dan pred zaupnico v parlamentu v hotelu Slon sestal "na čaj", ki je močno smrdel po korupciji, z najbolj ranljivim Virantovim poslancem Ivanom Vogrinom (njegovu podjetje je hudo zabredlo v plačilno nedisciplina), pa so Jankovićeve možnosti izvolitve dokončno razblinile.

Janša da ali Janša ne?

Na potezi je seveda ponovno predsednik Türk, ki je v začetku tedna začel z novim, drugim krogom posvetovanj. Vlade torej Slovenija še nekaj časa ne bo dobila. Postavlja pa se seveda vprašanje, kaj sedaj. Priložnost bi morale se-

veda dobiti pomladne stranke za sestavo desno-sredinske vlade. Tudi v tem primeru bo treba počakati na odločilni da Virantove stranke (ki se danes zdi dokaj verjeten) in Desusa. Desno-sredinske stranke so tudi že predlagale svojega kandidata za predsednika vlade, ki je seveda Janez Janša. Prvak SDS pa je zelo polarizirajoča figura, ki močno deli slovenski prostor. Vprašanje, ki se pri tem postavlja, je seveda, ali ni mogoče dobiti tretjega kandidata? Kandidata, ki naj ga seveda predlaga pomladna stran (ker je levica svojo prvo priložnost že zapravila), a ki ni Janez Janša. Pomladna stran bi lahko na tak način začela iskati različne alternative, ki bi v ospredje ob bok Janši postavila še kako drugo močno osebnost. V trenutku finančne krize, ko je potrebna močna in odločna vlada s polnimi pooblastili in brez polarizirajočih delitev, bi bila

nija. A to se najbrž ne bo zgodilo, ker bo Janša težko spustil iz rok priložnost za sestavo svoje druge vlade.

Bo S&P le streznil 'zaplankane' politike?

To, da mediji in javnost opozarjajo politike, naj se ne igračkajo z usodo prihodnje vlade, je očitno premalo. Tako je pričakovano prišel nov udarec slovenskemu gospodarstvu globoko pod pas: bonitetna agencija Standard & Poor's je v soboto, 14. januarja, znižala oceno slovenske države (skupaj z oceno še drugih osmih držav). No, pa ga imamo sedaj... dražje zadolževanje, se razume. Malo pred Božičem je slovensko gospodarstvo negativno ocenila agencija Moody's (iz Aa3 na A1), sedaj še S&P, iz AA- na A+. Kar je še bolj skrb vzbujajoče, je dejstvo,

mnenju namreč obstaja 30% možnost, da bi se bonitetna ocena Slovenije v naslednjih dveh letih ponovno zmanjšala. Že res, da so bonitetne agencije največkrat samoreferenčne in mislijo prej na svoj dobiček kot na objektivno ocenjevanje (S&P ima celo svoj borzni indeks), tokrat pa so se bo-

Janez Janša

nitetne ocene znižale s povsem utemeljenim razlogom (in to velja za vse države). Poglejmo se-

Spreminjanje donosnosti slovenskih desetletnih obveznic v lanskem letu

januar 2011	marec 2011	junij 2011	september 2011	december 2011	12. januar 2012
4,29 %	4,30 %	4,58 %	4,86 %	6,90 %	7,07 %

Vir: Eurostat, NLB

Rast BDP v zadnjih šestih letih

Obdobje	2006	2007	2008	2009	2010	2011 (III č.)
Vrednost v milijonih evrov	8.116	8.930	9.231	8.912	8.967	9.187
Letna rast v %	6,3	5,3	-0,9	-5,3	2,3	-0,5

Vir: Surs

primerna oseba za to funkcijo dr. France Arhar, izkušeni bančnik in nekdanji prvi mož Banke Slove-

da je S&P Sloveniji prisolila še negativni izgled za kratkoročno obdobje v prihodnosti. Po njihovem

veda Slovenijo.

V čakanku na novo vlado je v predbožičnem času novi parlament sprejel rebalans proračuna. To je tisti finančni manever, ki naj bi pripomogel k varčevanju državnih financ. No, ta rebalans je znašal 65 milijonov evrov in ga je podprla večina poslancev. Z njim je hotel slovenski parlament pokazati, da je Slovenija za-

nesljiva in da vodi ustrezno protikrizno politiko. Dejstva pa so nekoliko drugačna. Omenjenih 65 milijonov evrov je samo kapljica v morje. Poleti je bil že pripravljen rebalans v višini 300 milijonov evrov. Dejansko pa bi Slovenija potrebovala najmanj 700 milijonov evrov prihrankov, optimalno pa bi bilo imeti za celo milijardo evrov varčevanja

(po besedah v. d. finančnega ministra Franca Križaniča). To pa je mogoče samo na dva načina: prvi je povečana gospodarska rast, ki pomeni tudi več prihodkov od davkov za državno blagajno. Žal pa se bo tak scenarij le težko uresničil: leto 2011 je Sloveniji neuradno prineslo slab odstotek rasti BDP, leto 2012 pa bo po besedah Banke Slovenije v najboljšem primeru za Slovenijo pomenilo stagnacijo (0% rasti) ali pa celo recesijo (negativno rast). Za Slovenijo bo splošna recesija na evropski ravni še toliko bolj boleča, ker je večina gospodarske rasti v Sloveniji ustvarjena z izvozom, še najbolj v Avstrijo in Nemčijo. Podatek, da bo Nemčija v letošnjem letu za 5% zmanjšala uvoz iz tujine, je nov močan udarec za šibko slovensko gospodarstvo. Torej,

ostaja še druga različica: dodatno radikalno rezanje porabe državnih sredstev. Prevedeno pomeni to nove rebalanse, nove finančne ukrepe, v prvi vrsti pa predvsem nove reze storitev, ki jih država nudi državljanom. To bi se utegnulo uresničiti z nadaljnjo zamrznitvijo plač v javnem sektorju, omejitvami pri zaposlovanju, zviševanjem upokojitvene starosti in podobnimi nepopularnimi ukrepi. To čaka Slovenijo v prihodnjih letih.

Zadolževanje? Kužna bolezen

Tretja različica, državno zadolževanje, nikakor ni več možno. V zadnjih treh letih se je slovenski javni dolg več kot podvojil. In danes znaša 45% BDP. To je še povsem zadovoljiva stopnja, a dolg bo še rasel: brez nadzorovane ekonomske politike se zna na kratki rok dobesedno razpočiti. Na to opozarja tudi vse bolj poskočna rast stopnje donosnosti slovenskih desetletnih obveznic. Da, to so tisti državni vrednostni papirji, na podlagi katerih se meri zloglasni spread. In donosnost slovenskih obveznic je v prejšnjem tednu prekoračila psihološko stopnjo 7%, ki nakazuje resne težave pri odplačevanju javnega dolga in njegovih obrestih. In povedati je treba, da je v zadnjem letu donosnost slovenskih obveznic zrasla za 2,5%. Zadolževanje, ki je samo umetno reševanje težav, torej za Slovenijo ni več rešitev. Ostajajo na razpolago še naravne poti do tega: gospodarska rast in smotrna poraba sredstev iz državnega proračuna. A za to je potrebna vlada s polnimi pooblastili, ki deluje po zdravorazumskih principih. In to je danes za Slovenijo še utopija.

Andrej Černič

Ob začetku leta

Novosti na Ad formandumu

Začetek novega leta v znamenju novih priložnosti za izobraževanje na Ad formandumu. Na sedežih zavoda v Trstu in v Gorici so odprta vpisovanja na tečaje po diplomu in na podiplomski stopnji s področja turizma in marketinga za promocijo območja. Poleg tega bodo prihodnji teden dnevi odprtih vrat na gostinski šoli: nižješolci, ki se še niso odločili za nadaljnji študij, lahko spoznajo, kako poteka pouk na programu za poklicno usposabljanje s področja gostinstva.

Marketing za promocijo turističnih storitev

Turistični operater je odgovoren za promocijo turističnih storitev; ukvarja se s celotno organizacijo potovanja in turistične nastanitve gostov. Poleg tega prireja dogodke za ovrednotenje in promocijo domačega turizma. Zaposli se v javnih strukturah, namenjenih razvoju in promociji turizma (javne točke za informiranje), ali v privatnih potovalnih agencijah in drugih strukturah, ki se ukvarjajo s turizmom in sprejemanjem gostov.

Tečaj po diplomu Marketing za promocijo turističnih storitev je namenjen odraslim brezposelnim osebam s bivališčem v deželi FJK z diplomo višje srednje šole; trajaja 490 ur, od teh sta dva meseca namenjena delovni praksi v turističnih agencijah. Brezplačni tečaj bo na Ad formandumu v Trstu, kjer že sprejemajo vpise. Info: tel. 040.566360 (urnik: 14.00 – 18.00)

ali email naslov: ts@adformandum.org.

Marketing za promocijo območja

Tečaj na podiplomski stopnji o marketingu, povezanem z območjem in njegovimi značilnostmi - kateri je najboljši marketing mix za valorizacijo bogastva območja? Izvedenec v marketingu analizira tržišče (izdelke, potrošnike, konkurenco), določi ciljno skupino potrošnikov in opredeljuje najboljši marketing mix za doseg izbrane ciljne skupine.

80-urni tečaj je namenjen odraslim brezposelnim osebam ali osebam brez stalne zaposlitve ali na čakanju z bivališčem v deželi FJK in s triletno univerzitetno di-

plomo. Tečaj je brezplačen, financira ga Evropski socialni sklad. Predvidena sta dva enaka tečaja, ki bosta na sedežu v Trstu in v Gorici. Datum izbora: 13. februar 2012.

Več informacij in prijave na tajništvo Ad formanduma v Trstu (ts@adformandum.org; tel. 040.566360) in v Gorici (go@adformandum.org; tel. 0481.81826).

Dan odprtih vrat na Ad formandumu

Dijaki, ki bodo letos končali šolanje na nižji srednji šoli, se morajo v tem mesecu odločiti o nadaljnji študijski poti. Ena izmed možnosti, ki jo ponuja šolski sistem, sta poklicno izobraževanje in usposabljanje. Dijaki lahko namreč nadaljujejo študij na zavodih za poklicno izobraževanje. Ad formandum izvaja izobraževalni program Operater v gostinstvu, ki izuča za poklic kuharja ali natakara. Gostinska šola Ad formanduma predstavlja odlično odskočno desko za mlade in ambiciozne profesionalce na področju gostinstva.

Program traja v celoti tri leta (3000 ur izobraževanja) in je namenjen mladim od 14. do 18. leta. Po prvem skupnem letniku se dijaki odločijo za poklic kuharja ali natakara in se specializirajo tudi preko delovne prakse, ki je predvidena v drugem in tretjem letniku. Ob koncu triletnega programa prejmejo dijaki poklicno kvalifikacijo veljavno na deželni, državni in evropski ravni.

Zato, da si dijaki in njihovi starši ogledajo, kako poteka pouk na gostinski šoli, bodo dnevi odprtih vrat, in sicer v petek, 20. januarja, od 15.30 do 18.30 v Gostinskem učnem centru na Fernetičih in v soboto, 21. januarja, od 9.00 do 13.00 na Ad formandumu v Trstu v ul. Ginnastica. Za informacije: Nataša Bisiacchi (natasa.bisiacchi@adformandum.eu, tel. 040.566360).

imamo občani Gorice kar šest upravnih nivojev, jih ni mogoče preveč? Gosta, ki sta že vrsto let protagonista lokalne politike in sta se preizkusila v nivojih uprave, ki segajo od občinskega do deželne, bosta potešila našo radovednost, ali je mogoče racionalizirati ureditev italijanske javne uprave. Je ukinjanje pokrajinski poseben problem za slovensko skupnost v Italiji ali se nivo zaščite vsekakor ne bo znižal? Bo pomenila ukinitve pokrajinski odmik uprave od realnega dogajanja na območju in od povezanosti s Slovenci? Neposredno in sproščeno soočanje z odličnima gostoma bo prav gotovo priložnost, da ugotovimo, ali je primerno ukiniti pokrajine ali bi bilo bolje predmisлити njihovo vlogo in jim dodeliti različno valenco ter do katere mere so te upravne enote pomembne za slovensko manjšino. Poglobili bomo temo in se zazrli v posledice, ki jih bodo prinesle spremembe vsem državljanom in posebno naši skupnosti, v pripravljanju, da do določenih, tudi radikalnih sprememb v ustroju naše države mora priti tudi s pogledom na upravno ureditev sorodnih evropskih držav.

P. d. P.

SSG / Premiera: Tartuffe

“Če grešiš na skrivaj, ne grešiš!”

Po komediji Šoferji za vse čase Mira Gavrana, ki je v režiji Borisa Kobala bila uvod v letošnji abonmajski sezono Slovenskega stalnega gledališča Trst in so jo nekateri kritiki trdno označili za amatersko postavitev, a je, po besedah umetniškega vodstva in predsednice Upravnega sveta SSG Maje Lapornik, doprinesla svoj delež k večjemu vpisu abonmajev, se je na tržaškem velikem odru Kulturnega doma v petek, 13. januarja 2012, razvijala svojevrstna uprizoritev komedije Tartuffe slavnega francoskega komediografa in najpomembnejšega predstavnika klasiistične komedije, Jeana-Baptista Poquelina (1622-1673), od 1. 1644 bolj znanega kot Moliere, v režiji Sama Strelca. Komedijska Tartuffe je po zametkih iz leta 1664 in kasnejši prepovedi kralja Ludvika XIV. zaradi “sporne” vsebine doživela tiskano izdajo l. 1669. Ime režiserja Sama Strelca, rojenega na Ptujju l. 1966, je v zavezi naših gledalcev vezano na, vsaj za nekatero obiskovalce gledališča, sporno uprizoritev drame Zaljubljeni v smrt Tamare Matevc l. 2009, pri kateri je Strelac prvič prijel za režijske vajeti našega gledališča. Da ljubi svojevrstne interpretacije tudi klasičnih besedil, je bilo zgovorno razbirati iz režijskega koncepta, s katerim je razpredal dogajanje v slovitom Molierevem Tartuffu. V sezoni 2006/07 je SNG Drama Ljubljana v režiji Dušana Jovanovića postregla z imenitno razčlenbo in postavitevjo tega besedila v sodobno lepo zvonečem prevodu Aleša Bergerja. Tokratna uprizoritev je slovela na blestečem rmanem prevodu velikega Otona Župančiča, a je po režiserjevem navdihu mestoma bila nekakšna ne prav “urejena” zmes preteklosti in sedanjosti. Že sam uvod malce zbežga gledalca, ko se na odru pojavi igralec Vladimir Jurc in napove “tehnično okvaro”. Podoben je prvi prizor, ko se petje ob umirjeni glasbi (avtor Dinko Appelt) sprevrže v glasne in razbijačo sodobne ritme. Takih časovnih preskokov, ki jih sicer poudarjajo tudi zelo eklektični kostumi (kostumografka Marija Čop), je v predstavi kar nekaj; podkrepljeni so tudi s sodobnimi rekviziti (npr. mobilni telefonček) in kakim scenskim elementom, npr. stranišnimi školjkami, ki ne ravno olepšujejo sicer zelo skope scenske slike. Zamislil si jo je sam režiser, njen odski podaljšek je veliko premično platno v ozadju, izdelano iz dolgih širokih trakov, tako da skozenj lahko vstopajo ali izstopajo igralci. Na platnu se pojavlja poleg scenskega ozadja

tudi samo odrsko dogajanje (oblikovalec videa Antonio Giacomini), kar sicer še zdaleč ni nikakršna novost. Posebno izvirno ni niti odrski pod, na katerem je nekakšen križast prehod iz belih “zrc”, ki jih dramski liki skrbno urejujejo; z razkritjem lažnih vrednot pa se ta bela urejenost spremeni v nepomembne kupčke. V mikrofon govoreče igralce pa smo že itak videli ničkolikokrat. Mestoma se tako zdi, da se je režiser Strelac na vse kripilje trudil biti čim bolj sodo-

liznjenca, ki hlina globoko vero, da bi ustregel svojim skominam po osebni koristi. Drža, hoja, gibi, obrazna mimika, spreminjajoče se toni glasu in poglobljena značajska karakterizacija: vse se je usklajevalo s tem “antijunakom”, ki priliznjeno sili po družbeni lestvici navzgor, ne oziraje se na nikogar. Vsi prepoznajo njegove namere, le Orgon, bogat družinski oče, je slep za vse to in mu vsili celo hčer za ženo ter mu zapiše vse svoje imetje. A Tartuffe bi rad ujel na pohotne limance privlačno Orgonovo ženo. In Šele ob tej očitni gesti Orgon spregleda. Zaradi kraljeve naklonjenosti se Orgon izmaže iz te grozne zagate. Tartuffu pa se, po volji režiserja Strelca, življenjska pot zasuče drugače ...

Branko Šturbej, Vladimir Jurc in Maja Blagovič

ben v svoji domiselnosti (iz ust strežnice Dorine mrmrajoča Sve-tala noč in Tartuffov obed s “hostijo” in kelihom res nista bila ne posrečena ne domiselna!), pri kateri je bilo bolj malo izvirnega. Moramo pa priznati, da je ustvaril svojevrstno izzivalno, razgiba-

Zaslepljenega, naivno predanega Orgona, ki ga Tartuffe pod krinko pobožnosti brezvestno ovija okoli prsta, je mojstrsko kot vselej odigral Vladimir Jurc, nesporno stebel sedanjega ansambla SSG. Strogo Orgonovo mater Pernellovo, zaverovano v Tartuffovo globoko pobožnost, je elegantno, dostojanstveno upodobila Miranda Caharija, nositeljica Borštnikovega prstana, ki jo gledalci tako radi spet vidimo na našem odru. V Orgonovo privlačno ženo Elmiro se je brez težav vživela Maja Blagovič, ki so tovrstne vloge kot zanjo napisane. Marijana, Orgonovo hčer in Valerjevo ljubimko, je mestoma v kar uporniškem duhu mladega dekleta poosebila Nikla Petruška Panizon. Omahljivi zaljubljenec Va-

Branko Šturbej in Vladimir Jurc

ler je bil Romeo Grebenšek, Primož Forte pa Orgonov vzkljivi sin Damis. Kleanta, ki ga je režiser svojevrstno obarval v “zlato” in mu pred začetkom predstave dodelil vlogo živega kipa na odru, je odigral Luka Cimprič, izzivalno premetena Dorina, Marijani-strežnica, ki se trudi rešiti družinsko situacijo, je bila Lara Komar. Gost Vojko Belšak je bil prijetno duhovito presenečenje v vlogi v žensko preobraženega policijskega uradnika. V komediji so nastopili še Natali Papinutti, Alen Kermac in Andraž Jug. Vsekakor vso uprizoritev preveva misel, da svetohlinstvo lepo uspeva tudi v današnjem času in da so zlobneži, ki ži-

vijo na račun lahkovernih in zaslepljenih ljudi, še zmeraj krepko zasidrani v naši družbi, kar na platnici gledališkega lista jasno kaže osvetljeni del zasenečnega Molierevega portreta, v katerem prepoznava hinavski nasmeh premierja, ki je do nedavnega pogubno usmerjal italijansko politiko.

Maja Blagovič in Branko Šturbej

li do izraza močni igralski značaji. Skromnost igralskega jedra SSG so zapolnili nekateri gostje. Med njimi je blestel Branko Šturbej, eden izmed dolgoletnih prvakov ljubljanske Drame, sedaj profesor na AGRFT, prejemnik mnogih nagrad na Borštnikovem srečanju. Do potankosti je seciral protagonista, svetohlinskega Tartuffa, pobožnjakarskega pri-

li do izraza močni igralski značaji. Skromnost igralskega jedra SSG so zapolnili nekateri gostje. Med njimi je blestel Branko Šturbej, eden izmed dolgoletnih prvakov ljubljanske Drame, sedaj profesor na AGRFT, prejemnik mnogih nagrad na Borštnikovem srečanju. Do potankosti je seciral protagonista, svetohlinskega Tartuffa, pobožnjakarskega pri-

Iva Koršič

SKGZ Klepetalnica Goriškega loka

Ali je vloga Pokrajine še vedno aktualna?

V obdobju splošnega gospodarskega razcveta nesorodno uporabljeni davkoplačevalski denar se z lahkoto prikriva v raznih nepotrebnih ustanovah, določenih privilegijih posameznih birokratov/politikov in nasploh v neučinkovitosti javnih storitev. Ko je na vrsti kriza ali celo recesija, ko si ljudje zategujejo pas, takrat se sprašujemo, kako naj uporabimo vsak evro, ki smo ga zaslužili. V večjih državah zdravstvo, solstvo, vojska in drugi sistemi niso vedno najbolj racionalno urejeni. Sploh pa ljudi v stiski moti vsak cent, ki ga uporabijo v odvečni birokraciji. Montijeva tehnična vlada, ki je bila imenovana v času globoke italijanske gospodarske in politične krize, je poklicana k racionalizaciji celotne državne ureditve. Med številnimi ukrepi je ugriznila tudi v jabolko krajevnih javnih uprav. Razmišlja se o

omejitvi funkcije ali celo o ukinitvi pokrajinskih uprav. Na klepetalnico Goriškega loka, ki bo v petek, 20. januarja, ob 18.30 uri, v čitalnici Feiglove knjižnice, je organizator večera - Slovenska kulturno-gospodarska zveza - v goste povabila Maro Černic in Igorja Dolenc, podpredsednika goriške in tržaške pokrajine, da se o temi reforme krajevnih ustanov neposredno soočita z goriško publiko. Pogovor bo tokrat moderiral David Peterin. Katera je konkretna vloga Pokrajine? Jih res potrebujemo? Ti sta vprašanji, na kateri bomo dobili odgovor na večer, ki bo skušal predstaviti popolno sliko vseh nivojev javne uprave v Italiji. Leta 1963 je bila ustanovljena deželna FJK. V zadnjih letih postaja evropsko povezovanje držav vedno pomembnejše, ureditev lokalnih uprav nižjega nivoja pa je ostalo skoraj nespremenjeno. Če upoštevamo še rajonske svete,

NOVI
GLAS

ODGOVORNI UREDNIK Jurij Paljk, e-mail paljk@noviglas.it
Izdajatelj Zadruga Goriška Mohorjeva - Predsednik dr. Damjan Paulin
Registriran na sodišču v Gorici 28.1.1949 pod zaporedno številko 5

Uredništvo v Gorici: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 550330, faks 0481 548808, e-mail gorica@noviglas.it
Uredništvo v Trstu: Ulica Donizetti 3, 34133 Trst, tel. 040 365473, faks 040 775419, e-mail trst@noviglas.it
Uprava: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 533177, faks 0481 548276, e-mail uprava@noviglas.it
www.noviglas.it

TISK: Centro Stampa delle Venezie Soc. Coop. a.r.l., Via Austria, 19/B - 35129 Padova PD, tel. 049 8700713 - faks 049 8073868; e-mail cdascv@libero.it

LETNA NAROČNINA: Italija 45 evrov, Slovenija 48 evrov, inozemstvo 85 evrov - Poštni tekoči račun 10647493

PODPORNA LETNA NAROČNINA: 100 evrov

OGLAŠEVANJE: Oglaševalska agencija Tmedia, ul. Malta 6 - Gorica, ul. Montecchi 6 - Trst. Brezplačna tel. št. 800 129452, iz Slovenije in tujine 0039 0481 32879. E-mail advertising@tmedia.it

Jamčenje zasebnih podatkov: v smislu zakonskega odloka št. 196/03 (varstvo osebnih podatkov) jamčimo največjo zasebnost in tajnost za osebne podatke, ki so jih bralci posredovali Novemu glasu. Bralci lahko brezplačno zaprosijo za spremembo ali izbris podatkov, ki jih zadevajo, kakor tudi izrazijo svoje nasprotovanje rabi le-teh.

Novi glas je član Združenja periodičnega tiska v Italiji USPI in Zveze katoliških tednikov v Italiji FISC

Izdajanje našega tednika Novi glas podpira tudi Urad Vlade Republike Slovenije za Slovencev v zamejstvu in po svetu
Tednik Novi glas prejema neposredni državni prispevek v skladu z zakonom 7.8.1990 št. 250

To številko smo poslali v tisk v torek, 17. januarja, ob 14. uri.

Želja po sprostivni v zimskem času Iz vasi Črnotiče po kraškem robu

Kratki zimski dnevi, želja po soncu in morju, potreba po svežem zraku, vse to nas v mračnem januarskem času, ko nas pogostokrat morita megla in dež, vleče v južne predele naše Slovenije oziroma tja, kjer je podnebje bolj milo in se lahko naše zamorjeno telo naučije sonca in svetlobe.

Za take dni je Kraški rob kot naroden, hoja po njem nam ponuja široka obzorja, vrtoglave razglede in modrino vedrega, prostranega neba, ki se nekje v daljavi, med Trstom in Kopro, spaja z našim preljubim Jadranom. Na Kraški rob, ki je dejansko dolg nekaj več kot dvajset kilometrov in se začne pri Socerbu, se lahko odpravimo s številnih izhodišč; mi smo hojo začeli v vasi Črnotiče, kamor smo se zapeljali s ceste, ki gre od Črnega Kala proti Podgorju.

Vas sama, ki leži tam, kjer se kraški svet razširi v polje, je lepa, sončna in slikovita, predstavlja se nam kot skupek nizkih, kamnitih zgradb, čisto v kraškem stilu strje-

no primorsko naselje. Na vaškem trgu so korita z vodo, le teh je v teh krajih veliko, saj kaže, da izvirov z dobro studenčnico Istranom ni manjkalo. Razveselimo se še lepe kamnite cerkvice posvečene sv. Pavlu, ki je bila zgrajena v letu 1873. Znamenitost vasi pa je nekoliko oddaljena cerkva Marije Snežne, ki stoji na manjši vzpetini, gradišču. To je nastalo v času Ilirov, ohranjen je le dva do tri metre visok in okoli deset metrov dolg obrambni zid. Vaščanom je gradišče služilo v 16. stoletju, ko so tu napadali in plenili Turki, legenda pripoveduje, da so jih neoboroženi in prestrašeni ljudje pregnali z večdnevno neprekinjeno molitvijo. In tako je na kraju nastala cerkva Marije Snežne, ki sta jo leta 1665 postavila mojstra Tomaž Škorja in Kiče Gobina. Kot piše na samem pročelju, je bila cerkev že leta 1775 obnovljena, ponovno pa so jo popravili leta 1995. Znamenitost cerkvice je angelska glavica na portalu, ki jo je izklesal Anse Felician, na njegovo delo nas

spominja že sam napis Anse Felician fecit. Mojster je znan še po reliefni upodobitvi sv. Petra med angelskimi glavami, in sicer v cerkvi sv. Petra na Klancu, ter po reliefu sv. Lovrenca v cerkvi na Črnem Kalu.

Ampak tu smo tudi, da bi se naučili čistega zraka in uživali v naravi. Ne bo napak, če bomo na koncu vasi sledili oznakam za cerkvo Marije Snežne, šli bomo mimo železniške proge in kmalu se bo naša makadamska pot razcepila. Levi krak vodi naravnost k cerkvi; če gremo ravno, pa bomo kmalu prišli do planinskih belodečih oznak, ki nas bodo pripeljale na razgledišča Kraškega roba. Od tod je možna krožna pot, saj se po približno štiridesetih minutah hoje levo odcepi steza, oznaka ob njej pa pravi, da bomo po tej planinski poti spet varno prišli do gradišča s cerkvo. Prvi del planinske poti nas sicer vodi po zaraščnem kraškem gozdiču, a že po desetih minutah smo ob prepadni steni, ki se spušča proti Istri, in od tod nas sonce in razgledi spremljajo vsot pot, duši in telesu v veselje. Koper in Trst nas ves čas pozdravljata iz ozadja, za njima Alpe in avstrijske višave, pozimi zasnežene, tako da se nam zdi,

kot bi se belina topila v Mediteranu. Daleč naprej, sredi obzorja je Istra, ob lepem vremenu pa še Gradež s slutno Benetk. Vegetacija je tipična za Kras in Medite-

ran: ruj, šparglji, črni bor in gaber. Če smo pozorni, bomo poleg videli cveteti več vrst materine dušice in drugih kraških dišavnice. Vonj po kraškem gozdu nas bo-

gato nagrajuje za obisk, zrak je čist in kipeč, saj ga veter prinaša k nam z bližnjih obronkov Čičarije. Pomislimo samo, da se lahko s Kraškega roba pride peš na Slavnik in dalje na Kojnik, poti so položne in lepo označene, hoja pa samotna in polna čarobne lepote.

Čisto na drugi strani, proti jugu, pa se kraški skalnati svet strmo spušča proti morju, ostra pokrajina burje in apnenca prehaja v milejšo istrsko podobo flišaste zemlje, od vetra opustošeni travnati vrhovi počasi puščajo prostor soncu in vinogradom. In tam daleč je morje, s svojimi barvami, ki so polne sanj in obljub. In primorskega sonca seveda, ki prinaša vedrino v zamorjeno temo zimskega vsakdana.

Suzi Pertot

Mlada košarkarica Jessica Cergol Zamejska športna javnost jo šele spoznava

V prejšnji številki smo v športni rubriki že obdelali podelitev priznanj najzaslužnejšim športnikom v letu 2011. Med dekletki se je na Našem športniku tokrat presenetljivo uveljavila košarkarica Jessica Cergol, ki so jo zamejski športni novinarji proglasili celo za športnico leta. Ker gre v naši športni srenji navsezadnje za skorajda nepoznano ime, jo je menda primerno malce boljše predstaviti.

Doma je iz slikovitih miljskih hribov oziroma stare vasi, obi-

ni – sicer preko poletne repesaže – napredovala iz B v državno A2 ligo. Njen trener je tržaški Slovenec Matija Jogan; v društvu, ki ga gmotno podpira tudi Zadruga kraška banka, je v trenerskem štabu še Jure Krečič, ki je bil pred nekaj sezonami tudi krmar članske vrste. Med soigralkami Jessice Cergol sta tudi dve leti mlajša sestra Samantha in postavna okrepitev iz osrednje Slovenije Ajda Gabrovšek, nekaj slovenskih tekmovalk pa je tudi v klubskem mladinskem pogonu.

Jessica je že izkušena in izjemno spretna igralka. Njena vloga je na zunanjih položajih, krasi jo pa jo telesna moč, predanost košarki in natančen met na koš bodisi z razdalje bodisi iz bližine obroča. Rezerve še ima v igri v obrambi, je pa v ekipi nenadomestljiv člen, pogosto prva strelka in predvsem košarkarica, ki uspešno prevzema odgovornost v odločilnih trenutkih tekem. Drugače je brhko in izjemno skromno ter pozitivno dekle. Ker je obdržala odlične stike s sošol-

parira tudi v uglednejšem tekmovanju, v naši javnosti si sicer v bistvu šele utira pot, saj vemo, da se z izjemo Poleta, ki pa sedaj v tem sektorju ni dejaven, slovensko športno gibanje v Italiji ne ukvarja z žensko košarko.

Priznanje zamejske športnice leta si je Cergolova prislužila zara-

Jessica Cergol

di izjemnih dosežkov na klubski ravni, a tudi po zaslugi vključitve v širši spisek državne članske reprezentance, s katero je na prijateljski tekmi debitirala prav konec decembra v Rimu. Ravno zaradi te tekmovalne obveznosti ni mogla biti prisotna, ko je nastopil njen dan, torej na podelitvi Našega športnika 2011 v Ajdovščini. Zanimivo, v mladinskih državnih reprezentancah je bila skupaj s poletovko Martino Gantar, ki danes brani barve tržaškega moštva SGT v B ligi, tudi Jessicina sestra Samantha, ki je ravno tako še zdaj stebel miljskega kolektiva, kljub temu da zaradi službenih obveznosti manj trenira. Upravlja namreč središče za varstvo otrok pri Domju; v najstniških letih ni bila v ospredju le kot "azzurra" v igri z oranžno žogo, a tudi kot manekenka.

HC

Samantha Cergol

skovala je osnovno šolo v Miljah, nižjo srednjo šolo Simona Gregorčiča v Dolini in jezikovno smer liceja Franceta Prešerna. Rodila se je v družini miljskih Slovencev, zaposlena pa je v domačem podjetju. Letnik 1985, se s košarko pri miljskem društvu Interclub ukvarja že od otroških let. Matičnemu društvu je v bistvu vseskozi zvesta, le pred nekaj sezonami se je za pol leta preizkusila kot poklicna igralka v klubu Guidonia v kraju Santa Marinella blizu Rima. Danes je kapetanka močno slovensko obarvanega Intercluba Petrol Lavori, s katerim je la-

NOGOMET

Elitna liga: Tolmezzo - Kras 2:3

Promocijska liga: Juventina - Union 91 0:0, Vesna - Flaibano 1:3

1. amaterska liga: Primorac - Sovadnje 3:1

2. amaterska liga: Zarija - Breg 2:3, Primorje - Opicina 0:0

3. amaterska liga: Mladost - Poggio 1:2

KOŠARKA

C1 liga: Jadran - Latisana 76:66

C2 liga: Bor - Muggio 72:64, Tarcento - Breg 79:81

D liga: Perletole - Kontovel 69:60

ODBOJKA

Moška B2 liga: Montebelluna - Sloga Tabor 3:1

Ženska C liga: Zalet - Talmassons 1:3

Moška C liga: Olympia - Soča 1:3, Val - Reana 3:0, CUS - Sloga 3:0

Ženska D liga: Pasiano - Zalet 0:3

HOKEJ IN LINE

Poleti Kwins - Buia 8:2

JURIJ PALJK

KAJ SPLOH POČNEM TUKAJ?

96

Kolikokrat sem si sam pri sebi, vedno na tihem, vedno na skritem, priznal, da sem popolnoma nemočen pred trpljenjem in pred krivicami, še posebej takrat, ko se tako s prvim kot z drugim soočim, skušam rešiti, pomagati, a ti ne uspe. Da, nemoč je najbrž tista, ki je današnji človek ne prenaša, si je niti ne dopušča, ker je naša družba enostavno ne predvideva v svojem ustroju, ki zahteva v zameno uspešnost za vsako ceno, le-ta pa je v končni fazi vidljiva skoraj vedno in samo na tržnem področju, preprosto in grobo povedano: vedno je denar tisti, po katerem se v naši družbi meri uspeh. Obračaj, kot hočeš, a vedno se obrne tako, da je denar tisti, ki določa uspeh, družbeni status, položaj, ne nazadnje ugled v družbi, če o lažjem življenju, ki ga denar nedvomno omogoča, tokrat ne zapišem nobene.

Če boste pronicljivo pogledali pod in skozi kopreno lepih besed, ki jih mrgoli v naši družbi, boste našli vedno na dejstvo, da se vse začne in konča pri denarju. Vmes vam bodo nasuli veliko lepih besed o solidarnosti, "o duhovnem, po katerem je treba stremeti, saj je edino, kar osmišlja naše življenje in ga dela lepšega", še veliko podobnih, tudi lepših besed vam bodo povedali, a ko boste prišli v resne težave, se bodo v naši družbi vrata vedno ter na stežaj odprla le takrat, ko boste globoko segli v žep in iz njega potegnili denar. Ja, saj vem, vem, od nekada je bilo tako, boste rekli, saj smo se že v Soli učili o posmehljivem vojvodji, ki je pred visokim obzidjem obleganega mesta cinično ugotovil, da "še tako visoko, še tako dobro zgrajeni obrambni zid pred mestom brez vsake najmanjše težave prepleza vsak z zlatom dobro obložen osel". Pa imam vseeno neprijeten občutek, da vedno le ni bilo to tako očitno, kot je danes, pa čeprav smo se s pesnikom že od malih nog naprej navadili in dobro naučili, "de le petica da ime sloveče, de človek toliko velja, kar plača. Sem videl čislati le to med nami, kar um slepi, z goljufijami, ležami!".

Minule dni sem na lastni koži videl, kako prav je imel pred leti naš nekdanji šef, dr. Drago Legiša, ko nam je kot nekdanji župan in človek, ki je veliko delal v javnem življenju kot politik, časnikar in upravitelj, govoril, da je vsaka javna uprava hladna uprava, da so zato odnosi, ki temeljijo samo na zakonsko določenih pravilih, vedno in samo hladni odnosi, če ni zraven človeške topline. V bistvu nam je dr. Legiša razlagal to, kar sami lahko spoznamo, če se nam kaj zgodi in čakamo ure in ure na oddelku prve pomoči v bolnišnici, če nimamo sreče, da je ravno ob naši nesreči v službi človek, ki poleg tega, da ve, kaj je dolžan, in zato mora to narediti, to počne tudi z veseljem in s človeško toplino, ki je edina, ki naredi odnose človeške, znošne, da ne rečem lepe.

Ena največjih bedarij, kar jih danes slišimo, je ta, da smo vsi enaki. Nismo enaki, nikdar nismo bili in ne bomo enaki. Hvala Bogu, da je tako, a tudi žal, da je tako. Prazna floskula, da smo pred zakonom vsi enaki, se razblini že ob golem pogledu na dejstvo, da so v naših zaporih dejansko zaprti samo revni in slabo izobraženi ljudje, socialno gledano so to ljudje iz najnižjih družbenih slojev, medtem ko ljudi, ki v vsakodnevem življenju nosijo kravato, v naših zaporih ni, kot mi je pred leti zelo povedno povedal direktor goriškega zapora. Še bolj prazna je ta, ki nam jo ponujajo sedaj vsakovrstne vlade, ki govorijo o tem, kako pravico davke nam nakladajo, češ: "Saj vendar plačujete vsi enako ceno bencina..." In ledeno hladna statistika ve povedati, da vsak prebivalec na leto poje toliko in toliko piščancev, ne pove pa tega, da jih nekateri več pojedjo, drugi pa nobenega.

V nedogled bi lahko šel s tem naštevanjem. Ko pa potegnem črto pod vsem, se edina stvar, ki se takoj zavesiti izpod te vsakodnevne umazanije,

pokaže v jasni in lepi luči, vedno ista in vedno znova privlačna: cekin je to, cekin.

Pred leti sem v knjigi (Il danno -Damage - Sramota) britanske pisateljice irskega rodu Josephine Hart, ki so jo zlobneži imenovali tudi Lady Saatchi, ker je poročila slovitega magnata istoimenske največje reklamne agencije na svetu - mimogrede: lansko leto je umrla za rakom in sem to izvedel šele sedaj, ko sem preverjal na Wikipediji, če je knjiga, iz katere se mi je sedaj utrnila misel, zares njena -, pred leti sem torej v njeni knjigi, ki ni prevedena v slovenščino, so pa na Slovenskem v zameno lahko gledali film, narejen po njeni knjigi, našel bistvo in ledeno mrzlo misel, da ga ni na svetu tako velikega mraza, ki bi prišel skozi odeje, v katere se zavijejo bogati ljudje.

Spominjam se, da sem se ob tej lepo zapisani misli že takrat globoko zamislil in že takrat preprosto sklonil glavo v znak nemoči in priznanja.

Tako enostavno je.

Tako pač je.

Zato bogatih ne zebe, sem lahko še malce bolj ciničen.

Sicer jih lahko tudi zebe, a samo takrat, ko se samo odločijo, da jih bo zebljo.

Oni lahko zbirajo, ubogi ne morejo, njim je pač dano, da jih zebe.

In sem zato sit tega vsakodnevnega pritlehnega natolcevanja, "kako smo vsi enaki", če pa že od malih nog predobro vemo, "da so eni bolj enaki kot drugi".

In sem zato še kako sit današnjih takih in drugačnih politikov, ki so mater že prodali, da so tam, kjer so, a bi še lastne otroke prodali za oblast, za katero se skrivajo... vedno cekin, ja, vedno cekin, vedno oblast nad cekini. Samo to.

A ste opazili, kako malo se danes govori o velikih idejah, kako malo se govori o solidarnosti?

Te dni me je v neki hiralnici na Goriškem, kat tisti "dom starejših občanov" vsekakor je, čeprav jo danes imenujejo drugače, neka stara gospa v temni in nedostojni sobi s preslabim gretjem, kjer je hroma ležala v tesnem prostoru s še tremi sotripinkami, med katerimi je bila najmlajša stara 85 let, vse so za vekomaj privezane na posteljo, odrešila jih bo le smrt, med jokom dobesedno rotila, naj pokličem njenega sina in naj mu naročim, naj jo odpelje domov, naj jo "za Božjo voljo pelje domov"! , samo tam naj je ne pusti, saj: "Z nami ne delajo kot z ljudmi"! Ker da jih ponoči v sobo zaklepajo, ker nimajo zvoncev, da bi lahko kogarkoli poklicale, ker da jim ne dajejo niti jesti dovolj, ker je tako, kot je, kot sem sam lahko videl, da je: nedostojno za vsakega človeka, za starega in nemočnega pa sploh.

V Afriki, da je slabše, mi je pred časom cinično dejal nekdo, ki teh besed ne bi smel izreči.

Ker so stvari, katerih se ne sme izreči.

In nisem bil niti presenečen, ko se mi na dano številko nihče ni oglasil, čeprav sem večkrat poizkusil. Da bi se oddolžil njenim prosečim očem, sem klical, samo zato.

Zvečer sem segel po Svetem pismu in odprl Pridigarja.

Nič posebnega, bo kdo rekel.

Že znano.

Ja.

A vseeno modro, tudi pomirjujoče: "Vse ima svoj čas. Vsako početje pod nebom ima svoj čas: je čas rojevanja in čas umiranja, čas sajenja in čas, da se zasajeno izruva, je čas ubijanja in čas zdravljenja, čas podiranja in čas zidanja, je čas jokanja in čas smejanja, čas žalovanja in čas plesanja, je čas razmetavanja kamnov in čas zbiranja kamnov, čas objemanja in čas, ko se ne objema, je čas iskanja in čas, ko se človek sprizajni z izgubo, čas spravljanja in čas, ko se meče proč, je čas paranja in čas šivanja, čas molčanja in čas govorjenja, je čas ljubezni in čas sovraštva, čas vojne in čas miru".

Zgodba posebne slaščičarne Mihalek v Ljubljani

"Moka je za kruh, ne pa za slaščice"

Vredno se je lotiti podviga, kako parkirati v Spodnji Šiški in skočiti čez cesto v pravo slaščičarno. Take še nisem videl, še manj pa okusil njenih dobrot. Slaščičarna Mihalek od leta 2000 streže vsem tistim, ki radi jedo "zmerno, zdravo in dobro". Peter in Tatjana Mihalek sta jo odprla, potem ko se je vonj njenih posebnih slaščic razširil med vedno bolj številnimi naročili. Domača kuhinja je postala pretesna.

V slaščičarni Mihalek je prostora prav malo: tri tesne mizice ob polni vitrini tort in keksov; to pomeni, da se lahko vrsta razvleče le na ulico. Sam pa sem imel nekega "čudnega" dne srečo, da sva z lastnico ostala prav sama, kot da bi me gostila pri sebi doma. Kje torej tiči posebnost slaščic Mihalek? Brez retorike: v prvem grizljaju. To so res le orehi, mandlji, lešniki, pistacije, marcipan, ekološko sadje, surovo maslo, ekološka jajca, ekološka moka. Ne uporabljajo praškov in umetnih dodatkov, strogo pazijo na kakovost sestavin, upoštevajo stare recepte in tradicionalne postopke peke. Kreme so kuhane, torte in peciva ročno oblikovani. Kruhovo pecivo je (tudi) brez

kvasa. Slaščice so brez sladkorja in glutena. Sestavine neživalskega izvora. Torte celo brez pečice.

nih pregreh, končno se lahko sladkosnedi mirne duše usedemo za mizo.

Da bi izvedel še kaj več, sem pokramljal s Katarino Leskovšek, Tatjanino hčerko, univerzitetno diplomirano živilsko tehnologinjo, ki je po poklicu slaščičarka, direktorica, vodja marketinga, živilska tehnologinja, vodi prehrabene delavnice, pripravlja se celo na izdajo knjig s prav posebnimi recepti. Če kdo še ne verjame, jo lahko povpraša za vse podrobnosti.

Stavek "moka je za kruh" sem prvič slišal iz ust vaše mame Tatjane. Kaj vam ta

pomeni in kako je mogoče peči brez sestavine, ki je popolnoma obvladala naše kuhinje? Ta stavek pomeni, da mora biti

torta nekaj boljšega, bolj žlahtnega kot kruh, ki ga jemo vsak dan in je že zato manj cenjen (moka je veliko cenejša od oreščkov). Torta je posladek, katere žlahten okus nam mora še dolgo ostati v ustih.

Kako in kje kupujete sestavine za slaščičarno? Verjamete v t. i. biološko ali ekološko pridelano hrano?

Naše sestavine skušamo dobiti čim bolj neoporečne, s čim nižjim odtisom ogljikovega dioksida na okolje. Za primer: kamutova moka ali kamut je sestavina, ki po definiciji prihaja iz Kanade. V trgovinah je drugače ne smejo prodajati pod tem imenom. Za moje pojme pušča njeno uvažanje v Slovenijo prevelik odtis CO₂, da bi jo sploh smeli v ko-

lepše naraste in takih primerov je ničkoliko. Z nakupom ekoloških surovin pa ne nazadnje prispevamo k boljši prihodnosti za vse nas in za naše potomce!

Bi nam predlagali nekaj vaših tort in

Šiški.

Kakšna je za vas zdrava hrana in kakšen je njen pomen za zdravo življenje?

Zdrava hrana je zame hrana, ki je na svoji poti do naših ust prejela čim več vitalne energije sonca ter dobrih misli pridelovalca. To je hrana, ki je

povedali za koga so primerne?

Za vegane predlagam čokoladno vegansko, za diabetika kosmičevo, za bolnika s celiakijo mandljevo (torta Mihalek) ali lešnikovo ali makovo, za presnojedca pomarančno-čokoladno ali avokadovo... Joj, saj jih je toliko, da si

lahko nedvomno vsak izbere svojo najboljšo! (smeh)

Zakaj ste se odločili za tako peko?

Ker smo sami osveščeni sladkosnedi. Imamo radi zares dobre, kakovostne sladice, radi pa smo tudi vitalni, polni energije, zdravi in radostni. Taki smo lahko ne le, če sami jemo tako hrano, tudi sladko, ampak želimo enako dobro ponuditi tudi drugim. Svojim najbližjim, prijateljem, sosedom in vsakemu, ki ga pot zanese mimo roza obokane hiše nasproti Stare cerkve v Spodnji

od semena do končnega izdelka vsrkala vase ogromno vitalnih elementov in čim manj (najbolje nič) strupov. Strupi so zame smog, pesticidi, insekticidi, fungicidi, konzervansi, emulgatorji, barvila, ojačevalci okusov. Poleg vrhunskih sestavin pa mora biti hrana za zdravje oz. zdrava hrana pripravljena z občutkom, ljubeznijo, dobro voljo in dobrimi mislimi za tistega, kateremu je namenjena. Biti mora tudi primeren izbrana glede na lastnosti telesa in okusa uživalca. Ujemati se mora veliko stvari, za vse to je torej potrebno biti dobro razgledani in informirani, kje, pri kom, kdaj in kaj dobiš v roke in usta, pa naj bosta to sestavina, ki jo sam uporabiš, ali končni izdelek, ki ga takoj zaužiješ. Zdrava hrana ti da pravo energijo in voljo, da podpira ostale vidike zdravega življenja, kot so gibanje, svež in čist zrak, voda in nasploh pozitivna naravnost za življenje.

Jernej Šček

Naj postane NOVI GLAS tudi tvoj glas!

Novi naročniki bodo prejeli v dar letošnjo knjižno zbirko Goriške Mohorjeve družbe, ki jo sestavljajo naslednje knjige:

- KOLEDAR GMD 2012
- Helena Jovanovič: PRAVLJICE ZA BELE ZIMSKE DNI
- Nadja Rojac: BRAZDE S TRMUNA 15 LET IZBOR

NAROČNINA ZA LETO 2012:

- za Italijo 45,00 evrov
- za Slovenijo 48,00 evrov
- za inozemstvo 85,00 evrov

PODPORNA NAROČNINA: 100,00 evrov

Obiščite nas tudi na naši spletni strani www.noviglas.eu ali na:

www.facebook.com/noviglas, www.twitter.com/noviglas, www.youtube.com/noviglas